

De film 'Gandhi'

De speelduur van de film op DVD bedraagt 188 minuten. De film wordt geschikt geacht voor alle leeftijden.

De première van de film 'Gandhi' vond plaats in 1982 in New Delhi. De film won 9 Oscars, voor: de beste film van 1982, de beste regisseur, de beste acteur (Kingsley), het beste scenario, het beste camerawerk, de beste montage, de beste art direction, de beste kostuums en de beste setdecors.

1 Acteurs en productieteam

Acteurs

Mahatma Gandhi:	Ben Kingsley
Margaret Bourke-White:	Candice Bergen
Generaal Dyer:	Edward Fox
Lord Irwin:	John Gielgud
Rechter Broomfield:	Trevor Howard
De onderkoning:	John Mills
Walker:	Martin Sheen
Kasturba Gandhi:	Rohini Hattangady
Charlie Andrews:	Ian Charleson
Generaal Smuts:	Athol Fugard
Hermann Kallenbach:	Gunther Maria Halmer
Sardar Patel:	Saeed Jaffrey
Mirabehn:	Geraldine James
Mohamed Ali Jinnah:	Alyque Padamsee
Khan:	Amrish Puri
Pandit Nehru:	Roshan Seth
Professor Gokhale:	Sheeram Lagoo
Nathuram Godse:	Hars Nayar
Lord Mountbatten:	Peter Harlowe

Productieteam

Productie en regie:	Richard Attenborough
Co-producent:	Rani Dube
Uitvoering productie:	Michael Stanley-Evans
Scenario:	John Briley
Productieleiding:	Terence A. Clegg
Camera:	Bill Williams en Ronnie Taylor
Productie-ontwerp:	Stuart Craig
Filmbewerking:	John Bloom
Historisch advies:	prof. R. Puri
Muziek:	Ravi Shankar
Sitar:	Ravi Shankar
Orkestmuziek, dirigent:	George Fenton, met leden van het Wren-orkest

De originele soundtrack is beschikbaar op RCA Records

Gefilmd op locatie in India, Groot-Brittannië, Shepperton Studio's, Engeland

2 Korte beschrijving van de film

New Delhi India 30 januari 1948

Tijdens een openbare gebedsdienst wordt Gandhi door een fanatieke hindoe neergeschoten. Een grootse begrafenis volgt. 'Het voorwerp van dit massale eerbetoon stierf zoals hij leefde; zonder bezit, zonder officiële titel. Mahatma Gandhi had geen leger en was geen heerser. Hij kon niet bogen op enige wetenschappelijke prestatie. Toch zijn de groten der aarde hier gezamenlijk bijeen om hun eer te betuigen aan die kleine, bruine man in zijn lendendoek. Hij leidde zijn land naar de vrijheid. Zoals

de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken zei: 'Mahatma Gandhi verwoordde het geweten van de mensheid. Hij maakte deemoed en waarheid tot 't machtigste op aarde.' En Albert Einstein voegde hier aan toe: 'Volgende generaties zullen nauwelijks geloven dat er ooit iemand zoals hij werkelijk op deze aarde leefde.'

Zuid-Afrika 1893

De jonge advocaat Mohandas K. Gandhi is pas een week in Zuid-Afrika wanneer hij geconfronteerd wordt met het systeem van apartheid. In de trein mag hij niet in de eerste klasse zitten. Gandhi weigert zijn plaats te verlaten omdat hij immers wel een kaartje heeft en in Engeland altijd in de eerste klasse reist. Bij het volgende station wordt hij uit de trein gegooid.

Hij reageert verbaasd en geschokt. Zuid-Afrika maakt immers deel uit van het Britse Rijk en daarom zou apartheid niet mogen bestaan. 'Wij horen bij het Britse Rijk, hebben een eeuwenoude beschaving. Waarom kunnen wij niet op het trottoir lopen?' Via de pers en de Britse rechtspraak wil Gandhi het systeem bestrijden. Hij organiseert een openbare verbranding van de pasjes die Indiërs altijd bij zich moeten dragen. De belangstelling is niet erg groot, maar de politie grijpt hardhandig in. De pers doet hier uitvoerig verslag van en noemt de verbranding van de passen de belangrijkste daad sinds de onafhankelijkheidsverklaring van de Verenigde Staten.

Op een morgen wordt Gandhi op straat aangesproken door de Engelse priester Charlie Andrews. Hij had veel over Gandhi gelezen en wil helpen. Verderop in de straat worden ze lastig gevallen. Gandhi gaat de confrontatie aan. 'Je moet bereid zijn slagen te incasseren om te laten zien dat je niet zult wijken.' Het incident loopt met een sissers af.

Gandhi start een commune, waar alle mensen zonder onderscheid kunnen leven. Hij noemt zijn commune een 'ashram'. Dat betekent gemeenschap en ook dorp of wereld. Iedereen in de ashram moet bij alle taken helpen. Ba, de vrouw van Gandhi, heeft het daar moeilijk mee wanneer ze de latrines moet schoonmaken. Uiteindelijk stemt ze toch toe.

Inmiddels zijn de pasjeswetten gewijzigd. De Amerikaanse journalist Vince Walker, die de ashram bezoekt, vraagt Gandhi om zijn reactie. Gandhi antwoordt: 'Net als mensen zijn er ook onrechtvaardige wetten.'

Op een openbare bijeenkomst geeft Gandhi zijn reactie op de nieuwe wet. Deze wet houdt in dat van alle Indiërs de vingerafdrukken worden genomen, dat alle niet-christelijke huwelijken niet rechtsgeldig zijn en dat de politie altijd de woning van een Indiër mag betreden om naar de pas te vragen. Gandhi roept op tot gewelddoos verzet. 'Ik ben bereid te sterven voor deze zaak. Maar er is geen zaak waarvoor ik bereid ben te doden. Door onze pijn zullen ze hun onrechtvaardigheid inzien.' Hij wil verzet bieden door niet mee te werken aan de nieuwe wet en dus het nemen van vingerafdrukken weigeren.

Bij een betoging voor de vrijlating van gevangenen Indiërs wordt de politie te paard op de betogers afgestuurd. Doordat de betogers plat op de grond gaan liggen weigeren de paarden ze te vertrappen. De politie moet dan terugtrekken. Na de betoging wordt Gandhi gearresteerd. Het verzet gaat echter door en heeft succes. De pasjeswetten worden afgeschaft, maar tegelijkertijd wordt wel de immigratie van Indiërs beperkt. Gandhi wordt vrijgelaten. Hij besluit dan Zuid Afrika te verlaten om naar India te gaan.

Bombay, India 1915

Tegelijk met de nieuwe militair gouverneur komt Gandhi in India aan. Hij draagt dan geen Europese kleren meer, maar kleedt zich als Indiër. Bij aankomst wordt zijn standpunt ten aanzien van de oorlog gevraagd. Hij antwoordt: 'Als ik de bescherming van het Britse Rijk wil genieten, moet ik ook bereid zijn het te verdedigen.'

Gandhi maakt kennis met enkele belangrijke leden van de Indische Congresspartij, waaronder Nehru, Patel en Jinnah. Hij voelt zich nog niet thuis in India en maakt daarom een grote rondreis om het land beter te leren kennen.

Na afloop van de Eerste Wereldoorlog organiseert de Indische Congresspartij een bijeenkomst om zelfbestuur te eisen. Ook Gandhi is uitgenodigd een toespraak te houden. Hij zegt daarin dat zelfbestuur de gewone man niets zegt als dat inhoudt dat de Britten slechts worden vervangen door enkele machtige Indiërs. Het congres vertegenwoordigt niet alle Indiërs.

Wanneer een oude man om zijn hulp vraagt, vertrekt Gandhi naar de streek Champaran. daar wordt hij als een held binnengehaald. In een dorp vertelt een man hem: 'Jarenlang dwongen de landheren ons om indigo te verbouwen om stoffen te verven. Ze namen een deel van de oogst als pacht. Nu koopt iedereen stoffen uit Engeland, dus niemand wil onze indigo. De landheren willen de pacht nu contant. We hebben verkocht wat we konden. De politie heeft de rest genomen....Er is geen eten...' Dat gold voor het hele gebied.

Gandhi wordt gearresteerd. Daarna breken er grote rellen uit. De priester Charlie Andrews bezoekt Gandhi in de gevangenis. Zijn kleding is nog soberder geworden en de mensen noemen hem Babu

'vader'. Gandhi wil dat Charlie zijn beroeping naar de Fidji-eilanden aanneemt. 'Ik en de Britten moeten weten dat wat we doen, kan worden gedaan door Indiërs'. Voor zijn vertrek verstuurt Charlie nog telegrammen over de hoorzitting van Gandhi. Daardoor is op de hoorzitting veel pers aanwezig. Gandhi wordt bevolen de provincie te verlaten. Hij weigert. Dan wordt zijn borgsom vastgesteld. Gandhi weigert deze te betalen. Uiteindelijk wordt hij zonder borg vrijgelaten.

Residentie van de gouverneur, enige maanden later

Gandhi is inmiddels een internationale held in de pers. De Britten verlagen de pacht, de boeren mogen gewassen naar eigen keuze verbouwen en een commissie, deels Indisch, wordt ingesteld om grieven aan te horen. Tegelijkertijd echter wordt het voor de Britten mogelijk iemand zonder volmacht te arresteren voor het bezit van opruiend materiaal, waaronder de geschriften van Gandhi. De Indische leiders overleggen wat te doen. Gandhi roept op tot een dag van bidden en vasten op de dag dat de wet in zal gaan. Dat zou neerkomen op een algemene staking. De staking is een groot succes, nergens wordt gewerkt. Gandhi, die nu Mahatma 'grote ziel' genoemd wordt, wordt weer gearresteerd. Dit leidt tot ernstige rellen. De Britten willen Gandhi wel vrijlaten, mits hij voor geweldloosheid pleit. Dat deed hij altijd al en dus wordt hij vrijgelaten.

Bij de gouden tempel in Amritsar houdt een moslimleider een toespraak waarin hij oproept tot geweldloos verzet. Het Engelse leger grijpt in en richt een waar bloedbad aan. Er vallen 1516 doden en gewonden door 1650 kogels. Generaal Dyer wilde een voorbeeld stellen dat heel India zou beroeren. Dit is voor de Britten wel aanleiding om tot een gesprek te komen met de Indische leiders. Tijdens dat gesprek eist Gandhi het vertrek van de Britten en kondigt geweldloze non-coöperatie aan tot dat doel is bereikt.

Op een grote openbare bijeenkomst roept Gandhi op tot eenheid en tot het verbranden van Engelse stoffen. De boeren zijn arm en door zelf hun stoffen te weven en te verkopen kunnen ze geld verdienen. Stoffen uit Engeland, die de meeste mensen dragen, hoeven dan niet meer worden gekocht, in plaats daarvan kan men de Indische stoffen dragen.

Uit Londen komt een nieuwe volgeling van Gandhi. Miss Slade, die Mirabehn wordt genoemd, zal in de ashram gaan wonen en wordt door Gandhi opgenomen als zijn dochter. Zij vertelt dat de Britse textielarbeiders begrip hebben voor de kledingboycot.

Hevige rellen breken uit tussen hindoes en moslims. Wanneer ook de politie wordt aangevallen is dat voor Gandhi aanleiding om in hongerstaking te gaan. Hij wil dat de rellen stoppen en dat non-coöperatie wordt beëindigd. Zij actie heeft succes. Toch wordt Gandhi dan gearresteerd wegens opruiing. Tijdens de rechtszitting wordt hij als een held behandeld. Gandhi pleit schuldig. 'En als u gelooft in de wetten die u hier toepast moet u mij de zwaarst mogelijke straf opleggen.' De rechter heeft geen keus en veroordeelt Gandhi tot zes jaar.

Porbandar, enkele jaren later

Gandhi is weer vrij. De autoriteiten hadden gehoopt dat Gandhi zou zijn vergeten, maar dat is niet gebeurd. Tijdens een gesprek met de journalist Walker kondigt Gandhi een zoutmars aan. Hij zal een betoging naar zee leiden om daar zout te winnen. Daar staat een koninklijk monopolie op: zonder vergunning is het verboden zout te winnen of te verkopen. Zout is onmisbaar in India en daarom is de aktie een soort van onafhankelijkheidsverklaring. Hij wil de zee bereiken op de dag van het bloedbad in Amritsar. De Britten besluiten het te negeren.

Wanneer de verkoop echter te grootschalig wordt, grijpen de Britten in en arresteren iedereen, behalve Gandhi om van hem geen martelaar te maken. Gandhi kondigt dan een demonstratie naar een zoutfabriek aan. Hij wordt dan toch gearresteerd, maar de demonstratie gaat door. De betogers worden weggeslagen, maar steeds zijn er nieuwe mannen. 'Zo liepen ze, hindoes en moslims naast elkaar met opgeheven hoofd. Zonder enige hoop te ontkomen aan verwondingen of de dood. Dit ging door tot diep in de nacht. Vrouwen sleepten de geslagen en gebroken lichamen weg tot ze zelf van uitputting neervielen. Maar nog steeds ging het door. Welk moreel overwicht het Westen mocht hebben, is hier verloren. India is vrij, want zij verdroeg alles wat staal en wreedheid teweeg kunnen brengen. Zij heeft gebogen noch geweken.'

Hierna wordt Gandhi uitgenodigd naar Londen te komen om de mogelijke onafhankelijkheid van India te bespreken. In Londen ontmoet Gandhi veel hooggeplaatste personen. De conferentie leidt echter tot niets en Gandhi komt met lege handen terug in India. De Indische leiders overleggen wat ze moeten doen om zo snel mogelijk onafhankelijk te worden. De Tweede Wereldoorlog gooit roet in het eten. De Indische leiders worden gevangengenomen. De Amerikaanse journaliste Margaret Bourke-White zoekt Gandhi in gevangenschap op. Hij twijfelt er niet aan dat na de oorlog India onafhankelijk

zal worden, maar hij maakt zich zorgen over de vorm van het nieuwe India. Jinnah werkt samen met de Britten en kan daarom vrij spreken. Hij maakt de moslims bang voor een overwegend hindoeïstisch India.

De journaliste spreekt ook met Ba, de vrouw van Gandhi. Ook zij zit gevangen. 'In India zijn twee soorten slavernij. Eén voor vrouwen en één voor paria's. Hij heeft tegen beide gevochten.' Ook vertelt Ba over het celibaat van Gandhi. Ba sterft in gevangenschap.

Na de oorlog komt Lord Mountbatten als de laatste onderkoning naar India. 'We zijn gekomen om de zege te bekronen met vriendschap. Te helpen bij de geboorte van een onafhankelijk India en haar te verwelkomen als volwaardig lid van het Gemenebest. Ik zal de laatste onderkoning zijn die zo'n ontvangst te beurt valt.'

Jinnah wil een aparte staat Pakistan voor de moslims. Dit leidt tot grote onlusten tussen hindoes en moslims. Om de eenheid te bewaren vraagt Gandhi Nehru zich terug te trekken om Jinnah de eerste premier van India te laten worden. Nehru stemt toe, maar de rellen zouden waarschijnlijk alleen maar erger worden. Daarom komen er toch twee staten: India en Pakistan.

Grens tussen India en Pakistan, augustus 1947

Hindoes vertrekken massaal uit Pakistan naar India en bij de moslims is dat precies andersom. Bij confrontaties vallen veel doden en gewonden. In India is de situatie van een burgeroorlog ontstaan. Gandhi probeert de onlusten te stoppen, maar heeft geen succes. Hij gaat dan weer in hongerstaking. Hij zal pas weer gaan eten als overal de onlusten zijn opgehouden en ook niet opnieuw zullen beginnen. Gandhi verzwakt erg. Veel mensen smeken hem weer te gaan eten. Wanneer eindelijk overal de rellen zijn opgehouden en men heeft gezworen dat het nooit meer zal voorkomen, begint Gandhi weer te eten.

Gandhi is weer hersteld en heeft zich voorgenomen naar Pakistan te gaan. Aan Margaret Bourke-White vertelt hij dat hij de hindoes in India en de moslims in Pakistan wil bewijzen dat duivels slechts in hun eigen hart aanwezig zijn. Dan gaat Gandhi de tuin in voor het gebed...

3 Gesproken tekst van de film, in vertaling

New Delhi, India 30 januari 1948

Je ziet de moordenaar nogal zenuwachtig rondlopen in een grote groep mensen. Op een gegeven moment kijkt hij naar een oude man in het wit, met een baard (Prakash). Dan hoor je een stem. Stem: Hij gaat zijn gebeden opzeggen in de tuin. Loopt u maar verder.

Een hindoe (Godse) loopt ook naar de tuin. Iedereen loopt naar Gandhi toe. Godse gaat voor hem staan.

Gandhi's nicht: 'Bapu is al laat voor het gebed, broeder.'

Godse schiet Gandhi neer. Gegil alom.

Gandhi: 'Oh God...'

Gandhi valt dood neer.

De begrafenis: klaaggezag. Gandhi ligt op een bed met veel bloemen. Een journalist verslaat het geheel:

'Het voorwerp van dit massale eerbetoon stierf zoals hij leefde: zonder bezit, zonder officiële titel.

Mahatma Gandhi had geen leger en was geen heerser. Hij kon niet bogen op enige wetenschappelijke prestatie. Toch zijn de groten der aarde hier gezamenlijk bijeen om hun eer te betuigen aan die kleine, bruine man in zijn lendendoek. Hij leidde zijn land naar de vrijheid. Zoals de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken zei: 'Mahatma Gandhi verwoordde het geweten van de mensheid. Hij maakte deemoed en waarheid tot 't machtigste op aarde.' En Albert Einstein voegde hier aan toe: 'Volgende generaties zullen nauwelijks geloven dat er ooit iemand zoals hij werkelijk op deze aarde leefde.'

Een trein. Zuid-Afrika 1893

Gandhi, in een westers pak, zit in de trein een boek te lezen.

Gandhi (tegen een zwarte bediende): Zeg, denk jij wel eens na over de hel?

De neger kijkt hem slechts aan.
Gandhi: Ik ook niet, maar deze christen schrijft dat om te geloven.
De neger hoort geluid in de gang en loopt weg. Hij komt terug.
Neger: Hoe lang bent u al in Zuid-Afrika?
Gandhi: Een week
Neger: Hoe komt u aan een kaartje?

Een blanke conducteur komt het rijtuig binnen met een blanke reiziger.
Blanke conducteur: Wat moet je hier, koelie?
Gandhi: Ik heb een kaartje eerste klas.
Hij laat het hem zien.
Blanke conducteur: Hoe kom je daaraan?
Gandhi: Met de post. Als advocaat...
Blanke reiziger: Kleurlingen zijn hier geen advocaat. Ga naar je plaats.
Neger: Ik draag uw bagage wel.
Gandhi: Nee, wacht even alsjeblieft.
Hij laat zijn visitekaartje zien.
Gandhi: Kijk, Mohandas K. Gandhi, advocaat. Ik moet naar Pretoria.
Blanke: Hoor je me niet? Hier hebben we geen kleurlingen als advocaat.
Gandhi: Ik ben toegelaten als advocaat en sta ingeschreven in Londen. Dus ben ik advocaat. En daar ik volgens u kleurling ben, is er hier tenminste één kleurling advocaat (hij is heel beleefd).
Blanke: Eigenwijze rotkaffer!
Blanke conducteur: Gooi hem eruit. Donder op naar de 3de klas of ik gooi je de trein uit.
Gandhi: Ik reis altijd 1ste klas.

Gandhi wordt de trein uitgegooid. Langzaam rijdt de trein weg.

Gandhi zit bij Mr. Baker, een Engelse advocaat, thuis met Mr. Khan (een Indiër) en Mr. Singh (een Indiër).
Gandhi: U bent rijk, waarom neemt u dat?
Mr. Khan: Als Indiër reis je hier geen 1ste klas.
Gandhi: Dit land behoort bij Engeland.
Mr. Baker: U ziet Mr. Khan als een rijke moslim-zakenman. Maar Zuid-Afrikanen zien hem als Indiër. En Indiërs moeten hier in de mijnen werken of op het land. Ander werk krijgen ze niet.
Gandhi: Maar dat is onchristelijk!
Mr. Baker: Een Indiër mag hier niet met een christen over het trottoir lopen.
Gandhi: (tegen Mr. Khan) Mr. Baker is uw advocaat, maar u kunt niet naast hem lopen?
Mr. Khan: Jawel, maar dan kan ik wel eens in de goot getrapt worden.
Gandhi staat op en zegt: Dat moeten we bestrijden. Wij zijn ook kinderen Gods.
Mr. Khan: Allah zij geprezen! En wie brengt u daarvoor mee?
Gandhi: Ik waarschuw de pers. Hier en in Engeland. En de rechtbank.
Mr. Baker: U vraagt om moeilijkheden.
Gandhi: Wij horen bij het Britse Rijk, hebben een eeuwenoude beschaving. Waarom kunnen wij niet op het trottoir lopen?
Mr. Khan: Ik mag dat wel, een Indiase advocaat in Zuid-Afrika! Onze gemeenschap heeft genoeg werk voor u, problemen of niet. Juist als u problemen zou veroorzaken!

Gandhi loopt op een plein met Mr. Khan
Gandhi: Daar is die Engelse journalist. Ik zei toch dat hij zou komen.
Mr. Khan: U zei ook dat door uw artikel 1000 mensen hier zouden komen. Er zijn tenminste hindoevrouwen.
Gandhi: Dat heeft mijn vrouw geregeld.
Singh (een Indiër): Een paar gaan weg.

Gandhi loopt op de menigte af en begint te spreken.
Gandhi: Dames en heren, wij hebben u gevraagd hierheen te komen om ons recht op gelijke behandeling op te eisen. Wij zoeken geen strijd. Tegenover ons staat een sterke macht. Daarom gebruiken wij alleen vreedzame middelen. Maar het recht zal zijn loop hebben! Het symbool van onze status is deze pas die wij steeds bij ons moeten dragen maar die geen enkele blanke nodig heeft. De eerste stap naar gelijkheid is dat verschil te verwijderen.
De politie gaat klaar staan.
Een politieagent: Nu?
De journalist gaat klaar staan.

Mr. Khan: (tegen Gandhi) U moet nog veel leren over het leiden van mensen.

Mr. Khan begint te spreken.

Khan: Wij willen niemands angst of haat opwekken. Maar wij vragen U, hindoe, moslim of sikh om ons te helpen de hemel te verlichten en de geest van de Britse autoriteiten met ons tegen dit onrecht. Wij verbranden de passen van ons comité en zijn medestanders. Wij vragen u uw pas op het vuur te leggen.

Terwijl Khan naar het vuur toeloopt begint de politie te vloeken en grijpt in.

Een politieman schreeuwt: Die passen zijn het eigendom van de regering en ik arresteer de eerste die er een verbrandt.

Mr. Khan verbrandt er een.

Politieman: Neem hem mee.

De menigte loopt weg, bang.

Gandhi neemt een bak met passen en begint ze in het vuur te gooien, één voor één.

Politieman: Pummel! (Hij slaat de bak uit Gandhi's handen.) Nog meer? Als je moeilijkheden wilt, kun je die krijgen (tegen de menigte die nog over is).

De journalist kijkt nauwlettend toe.

Gandhi raapt de passen van de grond en begint ze weer in het vuur te gooien.

Dan begint de politieman hem te slaan. Gandhi's vrouw schrikt en wil er naar toe rennen, maar wordt tegengehouden door politiemannen.

Gandhi's vrouw: Laat me los.

Nog steeds gaat Gandhi door en weer krijgt hij een klap.

De politieman: Stop!

Gandhi kan haast niet meer, maar wil nog doorgaan tot hij bewusteloos raakt.

Op het ministerie. Een man loopt door de hal naar generaal Smuts.

Man: De Londense kranten zijn er. Ze noemden het verbranden van de passen door Mr. Gandhi de belangrijkste daad sinds de Onafhankelijkheidsverklaring.

Smuts: Dit keer zijn we beter voorbereid. Mr. Gandhi bereikt niets.

Bij Gandhi thuis. Gandhi zit in het verband. Hij leest voor uit de krant aan zijn vrouw: Mr. Gandhi zou mogen procederen wegens mishandeling daar hij noch Mr. Khan zich verzette.

Gandhi: Zie je wel, Engels recht.

Vrouw: Het was ook Engelse politie.

Er wordt geklopt. Er komen mensen binnen, zijn kinderen. Ze zijn blij dat hij terug is.

Gandhi (tegen zijn vrouw): Net echte Engelse gentlemen.

Vrouw: Het zijn jongens en Indiërs.

Gandhi: Maak dit even los (het verband), het is zo lastig praten zo.

Zijn vrouw doet dat.

Gandhi loopt naar buiten, laat een brief zien en zegt: Ik heb het.

Dan wordt hij aangesproken door een Engelse priester, Charlie Andrews.

Andrews: U bent Gandhi? Ik dacht dat u groter zou zijn.

Gandhi: Het spijt me.

Andrews: Ik ben Charlie Andrews. Ik kom uit India. Ik heb veel over u gelezen.

Gandhi: Hopelijk ook iets goeds. Loopt u mee? Bent u geestelijke?

Andrews: Toen ik las waar u mee bezig was, wilde ik u helpen. Verbaast u dat?

Gandhi: Niet meer. Eerst wel, maar als je voor een rechtvaardige zaak strijdt, komen plotseling overal mensen vandaan zoals u. Zelfs als het gevaarlijk is.

Twee straatjongens roepen: Kijk daar! Een blanke herder met een bruine pummel!

Andrews vraagt: Misschien kunnen we beter.. Hij wijst de andere kant op. Gandhi neemt hem bij de arm: Wie u een slag geeft op de ene wang, keer hem ook de andere toe.

Andrews: Dat is figuurlijk bedoeld.

Gandhi: Dat denk ik niet. Ik denk dat Hij bedoelt dat je moed moet tonen, bereid moet zijn te incasseren om te laten zien, dat je niet zult wijken. Dan raak je iets in de mens waardoor zijn haat afneemt en zijn respect toeneemt. (Ondertussen lopen ze recht op de blanke straatjongens af, ze blokkeren de weg) Ik weet dat het werkt. Goedemorgen (tegen de straatjongen).

Straatjongen: Van het trottoir af, kaffer. Ja, rot op.

De moeder van de straatjongen roept vanuit het raam: Colin, wat ben je aan het doen?

Colin: Niets

Moeder: Laat je eens zien! (Colin loopt weg) Ik vroeg wat je deed!

Colin: De buurt aan het opruimen.

Moeder: Je bent al te laat voor je werk. Schiet op!
Colin loopt terug.
Gandhi: Er is plaats genoeg voor ieder van ons. Gandhi loopt nu tussen hen door. Andrews volgt.
Andrews: Wat een geluk.
Gandhi: En u was een man Gods!
Andrews: Jawel! Maar ik verwacht niet dat hij mijn dilemma's oplost.

Gandhi en Andrews lopen verder, het gesprek gaat verder.
Gandhi: Je kan het een commune noemen, maar het komt steeds op hetzelfde neer. Onze Gita, jullie bijbel. 't Zijn de kleine dingen die opvallen. Heb Uw naaste lief. Daar zouden wij hindoes veel van kunnen leren.
Andrews: Dat zoekt u in deze commune?
Gandhi: Ik probeer het.
Een medewerker van Gandhi (Sonja) komt op hen aflopen.
Sonja: Slecht nieuws. Ze gaan de pasjeswetten veranderen.

Scène in het kantoor van Smuts. Walker, de journalist, is aanwezig.
Smuts: Het duurde lang, maar het moest eerlijk gebeuren. We wilden geen onrecht, alleen omdat Mr. Gandhi ons misbruikt.
Fotograaf: Een momentje sir (hij maakt een foto).
Smuts: Verspil niet te veel tijd aan de Indiase kwestie, Mr. Walker. Onbeduidend hier in Zuid-Afrika.
Walker: Maar wel nieuws nu. Natuurlijk wil ik over de economie schrijven. Maar ik wil Gandhi ontmoeten.
Smuts: Gandhi. Wij westerlingen hebben een zwak voor de intellectuele Indiërs. Maar ik waarschuw u. Mr. Gandhi is zeer schrandel, al lijkt hij wat onrealistisch. U als reporter merkt dat wel.
Walker: Ik hoop het. Dank u.
Walker verlaat het kantoor.

Gandhi en Walker bij de commune waar Gandhi's krant wordt gedrukt.
Gandhi: Het is dus geen nationalisme. We willen gewoon dat mensen samen kunnen leven. Kijk... hindoes, moslims, joden, zelfs christenen! (wijzend naar Andrews). Mr. Walker van de New York Times (hij stelt hem voor aan Andrews) Zonder een krant kan men geen gemeenschap verenigen. U heeft een belangrijk beroep.
Walker: Wat zou een belangrijke beroeps moeten schrijven over uw reactie op Smuts' nieuwe wet?
Gandhi: Ik zoek nog naar een antwoord.
Walker: U eerbiedigt de wet toch wel?
Gandhi: Net als mensen zijn er ook onrechtvaardige wetten.
Walker: U bent wel met weinigen om het tegen de regering op te nemen.
Gandhi: Al ben je alleen, de waarheid is de waarheid! Herman Kallenbach, onze timmerman en weldoener.
Walker: Vince Walker, New York Times. Het is indrukwekkend. En u noemt het een 'ashram'?
Gandhi: Dat betekent gemeenschap... maar ook dorp of wereld.
Walker: U bent een ambitieus man.
G: Dat hoop ik niet.
W: U helpt dus ook bij het eten koken en schoonmaken?
G: Ba... Nog een bord voor Mr. Walkers koetsier.
Ba: Ik zal het Sara zeggen.
G: Zo leer je dat ieders werk even belangrijk is. De wc schoonmaken lijkt zelfs veel belangrijker dan de wet. (Tegen de koetsier) Eet met ons mee, u heeft het nodig voor de terugreis. Excuseer me (tegen Walker).
W: Natuurlijk.

Gandhi loopt in huis naar Ba.
G: Wat is er?
B: Sara zei dat ik de latrine moest schoonmaken.
G: Dat is ook zo. Ieder op zijn beurt.
B: Dat is het werk voor paria's.
G: Er zijn hier geen paria's.
B: Ik ben je vrouw.
G: Des te meer reden.
B: Zoals je beveelt (boos). De anderen mogen je volgen. maar ik kende je al toen je nog een jongen was.
G: Het gaat niet om mij. Het gaat om het principe. En je doet het graag of helemaal niet.

B: Helemaal niet, dan.

G: (pakt haar op) Ga dan! Je hoort hier niet in de ashram (hij duwt haar het huis uit).

B: Heb je geen schaamte? Ik ben je vrouw. Waar moet ik dan heen?

G: Wat is er met me? (nu rustiger)

B: Je bent een mens... alleen maar een mens. Het is nog veel moeilijker voor hen die niet eens zo goed als jij willen zijn.

G: Ik bied mijn excuses aan. Ik moet terug naar de journalist.

B: En ik moet de... latrines schoonmaken.

Grote bijeenkomst in een theater (Imperial Theatre) Aanwezig zijn zowel moslims, hindoes, sikhs en op de voorste rij: politie. Gandhi loopt vanachter een tafel, waar achter o.a. Kahn en Singh zitten en spreekt het publiek toe. Dit bestaat alleen uit mannen.

G: Ik heet u allen welkom. (Hij kijkt naar de politie) Ieder van u. Wij hebben geen geheimen (applaus). Laten we allereerst duidelijk zijn over Smuts' nieuwe wet. Van elke Indiër worden vingerafdrukken genomen als van misdadigers. Allen het christelijke huwelijk wordt erkend. Dat maakt onze vrouwen en moeders tot hoeren en elke man hier tot bastaard. (rumoer)

Kahn: Hij is hier goed in geworden (fluisterend tegen Singh).

G: En de politie mag het verblijf van een Indiër binnengaan en vragen naar de pas van de vrouw die er woont.

Toehoorder: God straffe hem!

G: Hij hoeft niet buiten te blijven staan... Hij mag binnengaan.

Toehoorder 1: Ik zweer bij Allah. Ik dood de man die mijn huis en vrouw zo beledigt. Al zal ik ervoor hangen. (applaus)

Toehoorder 2: Ik zeg... praten betekent niets! Dood wat agenten voor ze een Indiase vrouw ontoren en dan bedenken ze zich wel.

Toehoorder 3: Ik ben bereid ervoor te sterven (applaus).

G: Ik prijs zulke moed... Ik heb zulke moed nodig, want ook ik ben bereid te sterven voor deze zaak. Maar er is geen zaak waarvoor ik bereid ben te doden. Wat zij ons ook aandoen. Wij zullen niemand aanvallen. Wij zullen niemand doden. Maar wij geven onze vingerafdrukken niet. Zij zullen ons in de gevangenis gooien, ons bezit afnemen maar niet ons zelfrespect als we hun dat niet geven.

Toehoorder 4: Bent u in de gevangenis geweest? Ze slaan ons en martelen ons?

G: Ik vraag jullie om te vechten. Te vechten tegen hun toorn, niet die op te roepen. Wij zullen geen slagen uitdelen, maar slagen ontvangen. En door onze pijn zien zij hun onrechtvaardigheid in en dat zal pijn doen, zoals in elk gevecht. Wij kunnen niet verliezen. Ze kunnen mij folteren, mijn botten breken, of me doden. Dan hebben ze mijn dode lichaam. Niet mijn gehoorzaamheid (langzaam aanzwellend applaus). Wij zijn hindoes en moslims. Allen kinderen Gods. Laat ons bij zijn naam zweren ons niet te onderwerpen aan deze wet.

Allen staan op en zingen God save the king.

Demonstratie in de mijngelieden onder leiding van Gandhi en Singh. Spandoek met daarop: Wij zijn burgers van het Britse rijk.

Allen marcheren naar een fabriek. Een auto met politie erin en iemand in burger komt uit tegenovergestelde richting hard aanrijden.

Burger: Deze mannen horen in de mijn te werken.

G: Hun vrienden zitten gevangen. Als u die vrij laat gaan zij weer aan het werk.

B: Ik heb u gewaarschuwd.

G: We hebben elkaar gewaarschuwd.

De auto rijdt weg.

Singh: Dit lijkt me niet erg goed.

De optocht gaat verder.

Politie te paard verschijnt en valt aan.

Een demonstrant: We moeten gaan liggen, liggen! Dan trappen de paarden ons niet.

Allen gaan liggen. De paarden schrikken en lopen niet verder. Steigeren wild. De politie trekt terug.

Politieagent: Wat doen we nu verdomme?

Andere politieagent: Laat ze betogen. We zullen ze krijgen als het ons past en op onze manier.

Demonstrant: Één wet, één koning.

Kerkdienst van Charlie Andrews.

A: Misschien verheugt het sommigen dat Mr. Gandhi gevangen zit. Maar ik vraag u hier tezamen in dit huis van God om te erkennen dat wij getuige zijn van iets nieuws, iets zo ongewoons dat het dilemma van de regering niet vreemd is. Mr. Gandhi dwingt ons onszelf vragen te stellen. (Enkele mensen staan op en lopen weg) Voor ons Christenen zijn die moeilijk te beantwoorden. Hoe behandelen wij

mensen die een onrechtvaardige wet trotseren? Die niet vechten, maar ook niet schikken? Als christenen of niet?

Gevangenis.

Gevangenen lopen langs de voedseltafel. Kahn schept op voor Gandhi.

G: Ze ontzien niemand zie ik.

K: Nee, jij was de verrassing. We dachten dat ze te bang zouden zijn voor de Engelse pers.

G: Ik ook!

Een wagen met gevangenen komt door de poort naar binnen rijden.

K: Wie moet er nu het werk doen? En de vrouwen?

G: Mijn vrouw is gearresteerd. De regering is verdeeld.

K: Dat is een overwinning.

G: Niet de laatste als we volhouden.

K: Ik heb nooit zulke vastberaden mannen gezien. Je hebt ze een weg gewezen om te vechten.

Een politieagent fluit.

Politieagent: Gandhi, ik wil Gandhi! Wie van deze pummels is dat?

Gandhi in het kantoor van Smuts.

S: Ah, Mr. Gandhi. Ik dacht dat wij maar eens moesten praten. (Gandhi ziet dat hij voorpaginanieuws is bij de kranten). Wilt u een glas sherry?

G: Nee, dank u.

S: Thee dan?

G: Ik heb in de gevangenis gegeten.

S: Gaat u zitten. (G. gaat zitten)

S: Ik heb besloten het Huis te vragen de wet te herroepen waar u zo'n aanstoot aan nam.

G: Dan zal dat wel worden gedaan.

S: Zo eenvoudig ligt dat niet.

G: Dat vreesde ik al.

S: Ik wil een koninklijke commissie vragen de wet te bestuderen. Ik denk dat zij herroeping zullen adviseren.

G: Ik feliciteer hun.

S: Zij kunnen ook adviseren alle Indiase immigratie te beperken of stop te zetten. (Gandhi kijkt bedenkelijk)

G: Immigratie was geen kwestie waar we voor vochten. Het zou verkeerd zijn het nu tot een te maken nu we in een voordeelspositie zijn.

S: Ik beveel de vrijlating van alle gevangenen binnen 24 uur. Uzelf bent nu direct vrij man. (Gandhi treuzelt nog wat)

S: Ik neem aan dat we het nu eens zijn.

G: Ja, ja, alleen in deze kleren zou ik graag een taxi nemen. Ik vrees dat ik geen geld heb.

S: Ik ook niet (bediende komt binnen).

S: Daniëls, leen Mr. Gandhi een shilling voor een taxi.

D: Pardon, sir?

S: Hoe ver moet u Gandhi?

G: Nu dit geregeld is, wil ik terug naar India, maar voor het moment is een shilling meer dan genoeg. Daniëls betaalt een shilling.

G: Dank u. (Gandhi loopt weg, Daniëls loopt mee)

G: Dank u Mr. Daniëls, maar ik vind het wel.

Bombay. India, 1915

Er komt een stoomboot aan. Iemand roept: Erewacht geef acht. Een orkest speelt luid.

Een passagier op het schip: Hij geniet ervan.

Een andere passagier: Vast niet. Een generaal maakt nu naam aan het Westelijk front, niet als militair gouverneur in India. (Hij kijkt de andere kant op) Wat is daar aan de hand?

Passagier: Die Indiër die al die heisa maakte in Afrika. Dat is 'm.

Passagier 2: Hij is gekleed als een koelie. Hij was toch advocaat.

Een journalist vraagt aan Gandhi die van een andere loopplank af komt lopen: Wilde u geen Europese kleren dragen?

G: Ik wil me kleden zoals m'n vrienden in de gevangenis.

J: Steunt u ons in de oorlog?

G: Als ik de bescherming van het Britse Rijk wil genieten, moet ik ook bereid zijn het te verdedigen.

J: Wat gaat u nu doen?

G: Ik weet het niet. (Gandhi draait zich intussen van hem af.)

Een andere journalist tegen Ba: De onwaardigheid van de gevangenis.

B: Mijn waardigheid is het volgen van mijn man.

J: Dank u.

Ba loopt hard door achter Gandhi aan. Terwijl deze zich een weg baant door de menigte, klapt iedereen.

Dan zegt Nehru: Enkele woorden en dan op naar de beschaving.

Gandhi gaat op een verhoging staan en zegt tegen de massa: Ik ben blij dat ik weer thuis ben... en... ik dank u voor uw ontvangst.

Een man kijkt verwachtingsvol naar hem op, maar Gandhi weet niet goed wat te zeggen.

Spandoek: De Congrespartij verwelkomt Gandhi.

Andrews is ook met Gandhi meegekomen naar India. Gandhi stapt van het podium af. Hij gaat in een auto zitten.

Nehru (die G. ontvangt) zegt: Ik volg met uw vrouw, alles is geregeld.

G. vraagt aan Patel: Wie is die jonge man?

P: De jonge Nehru. Intelligent en knap als zijn ouders, charmant als de duivel! Als Cambridge hem niet bederft... wuiven, wuiven, dan kan hij het nog ver schoppen.

De menigte die overal langs de kant van de weg staat, juicht en klapt hem toe.

P: Ik moet zeggen toen je hier in Bombay als advocaat begon, vermoedde ik geen nationale held in je.

G: Dat ben ik niet Mr. Patel.

P: Oh jawel. Voor het eerst in 200 jaar spot een Indiër met de Engelsen. En geen gemeneer. Je bent geen jongste bediende meer.

Gandhi rijdt nu door de armenwijken van Bombay. Hij kijkt bedroefd.

P: De nieuwe gouverneur was ook aan boord. Jammer dat je 3de klas reisde. Hij zou geïmponeerd zijn door een jurist die Smuts te slim af was.

G: (let niet echt op) Ja, vast wel.

Hij let alleen maar op de armoede om hem heen.

In de tuin bij de familie Patel.

G: Bent u ook actief, Mrs. Nehru?

Mevrouw Nehru: Praktische zaken laat ik aan mijn man over en de revolutie aan mijn zoon.

Nehru: Mr. Gandhi, ik wil u voorstellen aan Mr. Jinnah, onze gastheer, Congreslid en voorzitter van de Moslim-Liga. En aan Mr. Prakash, die een proces wacht wegens aanzetting tot moord.

Prakash: Ik heb geen trekker overgehaald. Ik heb alleen geschreven dat als een Engelsman een Indiër doodt wegens ongehoorzaamheid, dan moet die Engelsman gedood, omdat dit land niet van hem is.

G: Ik weet niet of dat zal helpen.

J: U helpt ons toch Mr. Gandhi?

Andrews: Excuseer me, Mohan. Ik wil je aan iemand voorstellen.

Gandhi en Andrews lopen weg.

N tegen J en P: Hij steunt Engeland in de oorlog.

P: geweldloosheid...!

A tegen G: Ik moet je iets bekennen. Ik kwam naar Zuid-Afrika omdat professor Gokhale me stuurde (dat is ook de man die nu met hem mee loopt).

Professor: We willen hier één natie van maken. Maar de Britten verdelen ons volgens godsdienst, provincies. Wat jij schreef in Zuid-Afrika, dat hebben we hier nodig.

G: Ik moet nog veel leren over India. En er is geld nodig voor een krant.

Professor: Onzin. (Tegen Andrews) Ga weg, dit zijn Indiërs onder elkaar. Geen imperialisten erbij.

A: Dan ga ik mijn rapport schrijven.

Professor: Ga maar een knap hindoemeisje tot het christendom bekeren. Zoveel kwaad is je toegestaan.

Gandhi en de professor lopen samen weg, op zoek naar een rustig plaatsje.

Prof: Vergeet je praktijk nu maar. Jij hebt andere taken. In India zijn velen te rijk en zij mogen die weinigen steunen die India kunnen verheffen uit de slavernij en apathie. Jij begint je krant.

G: Ik heb weinig te zeggen. India is nog vreemd voor me.

Professor: Doe daar wat aan. Ga India zoeken. Niet wat je hier ziet, maar het ware India. Je zult zien wat je moet zeggen. Wat wij moeten horen. Toen ik je in die kleren zag, wist ik dat ik in vrede kon sterven. Zorg dat India trots op zichzelf kan zijn.

Ze kijken elkaar aan.

Een trein met Gandhi en Ba er in. Gandhi is kaalgeschoren. Ze rijden langs allerlei kleine dorpjes en zien rijstvelden en akkers, sloppenwijken en uitgedroogde kale vlaktes, groene heuvels en stevige rotsvlaktes. Gandhi schrijft het allemaal op.
De trein stopt ergens langs een rivier, het is erg warm.

Ze zitten weer in de trein. Gandhi en Andrews hangen uit de deur naar buiten.

B: Doe niet zo dom allebei.

G: Het is lekker, binnen is het vol.

B: Kom toch naar binnen!

G: Geen geweld. Laat me los of ik val.

Er roept iemand van het dak: Engelsman, Sahib. Hierboven is plaats genoeg! Zet uw voet op het raam.

G tegen A: Wat doe je?

A: Ik ga nader tot God.

B grijpt door het raam de voet van A.

B: Charlie, voorzichtig!

G: Laat hem los.

Dan klimt A op het dak tussen de armen.

Dakreiziger 1: Ziet u wel, hier is het prettig.

Dakreiziger 2: Bent u christen?

A: Ja, dat ben ik.

Dakreiziger 2: Ik ken een christin. Ze drinkt bloed. Het bloed van Christus, iedere zondag.

G roept omhoog: Charlie!

Er nadert een tunnel.

Dakreiziger 1: Het is hier heel veilig hoor. Bukken! Bukken!

In de tunnel: Bid tot God Sahib. Nu kun je beter hindoe zijn.

Gesprek in de tuin tussen Patel, Nehru en Jinnah (1917) bij Patel thuis.

P: Jinnah heeft gelijk. Met de Amerikanen erbij is de oorlog zo afgelopen. De Duitsers zijn al uitgeput.

P: Allereerst moet de partij een vergadering beleggen en autonomie eisen.

Jinnah: We zullen met één stem spreken.

P: Gandhi moet erbij zijn. Waar is hij trouwens?

N: Hij ontdekt India.

J: Dat is beter dan herrieschoppen. Laat hem over Zuid-Afrika spreken en dan in vergetelheid raken. Nehru en Patel zwijgen.

In de trein, bij een andere ontspoorde trein.

Gandhi: Rebellen! Lieten een troepentrein ontsporen.

Andrews: Ze hebben een Engelse soldaat gedood.

Langs het spoor liggen lijken van rebellen.

Indisch Nationaal Congres

Jinnah: Men vroeg ons om tolerantie. Men vroeg ons om geduld. Sommigen bezaten dat, anderen niet. Hun oorlog is afgelopen. En wij moeten onze geschilpunten vergeten. De Britten hebben dan geen excuses meer. India wil zelfbestuur! India eist zelfbestuur.

Applaus. Jinnah treedt af.

Patel: Laat niemand in twijfel trekken dat Mr. Jinnah voor heel India spreekt. En nu stel ik u een man voor wiens geschriften ons allen bekend zijn, een man die geacht werd door professor Gokhale. Een man wiens optreden in Zuid-Afrika ons bij zal blijven. Mr. Mohandas Gandhi.

Applaus.

P: Uw krant heeft veel invloed.

G: Ik ben gevleid door Mr. Patel. Meer nog als het waar zou zijn.

P: Het is waar! Ik lees het.

G: Sedert mijn terugkeer uit Zuid-Afrika reisde ik door India. Ik weet dat ik nog lang zo zou kunnen reizen en toch niet alles zien. Toch weet ik dat wat wij hier zeggen niets betekent voor ons volk. Hier... spreken wij elkaar toe. Misschien een paar regels in de Engelse liberale pers. Maar het volk van India blijft onberoerd. Hun politiek is beperkt tot brood en zout. Waarom zouden zij trouw zweren aan machtige mannen die de rol van de Britten willen overnemen in naam der vrijheid? Dit congres beweert India te vertegenwoordigen. Mijn broeders, India, dat zijn de zeventienhonderdduizend dorpen, niet een paar honderd juristen in Delhi en Bombay. Totdat wij op de velden werken met de (Publiek

keert terug) miljoenen die daar elke dag zwoegen, kunnen wij India niet vertegenwoordigen, noch kunnen wij de Britten uitdagen als één natie.

Applaus.

Nehru: Heb je zijn krant gelezen?

Patel: Nee, maar ik ga het doen.

Op het platteland, de weg naar G's ashram (commune). Nehru met enkele andere vrienden in een auto op een landweg.

Pers1: Dit is de verkeerde weg.

Pers2: Dat is de weg die India inslaat.

Pers2: Ik liet me meeslepen door Mr. Jinnah, terwijl dit me wachtte!

Commune. De auto rijdt de commune binnen.

Nehru: We zoeken Mr. Gandhi.

Andrews: Hij zal wel onder die boom zitten.

Gandhi: Ik probeer te leven als een Indiër. Dom natuurlijk want in ons land bepalen de Britten hoe een Indiër leeft. En vanuit hun weelde... temidden van onze armoede... leren zij ons wat gerechtigheid is. Dus is het natuurlijk dat onze jonge geesten een houding van oosterse waardigheid aannemen, terwijl ze zich alle westerse zwakheden eigen maken.

N: Dat verandert als we zelfbestuur hebben.

G: (Geeft een mand met schillen aan Nehru) Alsjeblieft. Waarom zouden ze ons zelfbestuur geven?

De schillen gaan naar de geiten.

G: We plegen terreurdaden, een leger van anarchisten en niemand die tegen de Britten kan vechten.

N: U was toch tegen vechten?

G: Verdeel het nu (hij geeft schillen aan de geiten). Nieuwe schillen door de rottende, dat vinden ze lekker. Tegen onrecht moet je vechten. Maar vecht je om iets te veranderen of om te straffen? Wij zondaars moeten het straffen aan God overlaten. Om iets te veranderen zijn er betere wegen dan treinen te laten ontsporen.

Ba: Het vuur is klaar.

G: Zelfs hier gaan we onder tirannie gebukt!

N: (tegen zijn gasten) Wat heb ik jullie verteld?

P: Ik zie de Britten al beven!

Een oude shukla-man zoekt Gandhi op.

Oude man: Ik heb u al lang willen spreken. We kunnen onze gewassen niet verkopen. We hebben geen geld maar de landheren eisen dezelfde pacht. We hebben niets meer.

Gandhi vertrekt naar Champaran. Hij komt aan in het dorp per trein.

Engelse soldaat tegen kapitein: Mr. Taylor, komt u hier? (op het dak van het station).

Kap.: Wat is dit verdomme! (Het perron is vol Indiërs)

Engelse soldaat: Geen idee, sir. Er kwam een telegram: 'Hij komt' en de aankomsttijd.

K: Wie is 'hij' verdomme?

ES: Geen idee sir.

De kapitein loopt door de menigte naar Gandhi.

K: Wie bent u?

G: Ik heet Mohandas K. Gandhi.

K: U bent hier niet gewenst. Stap direkt weer op de trein.

G: (kijkt naar de menigte) Zij wensen mij wel.

K: Ik wil u ook wel arresteren.

G: Op welke grond?

K: Ik wil geen onrust.

G: Ik reis door mijn eigen land. Ik zie geen reden tot onrust.

K: Dat is u geraden.

De kapitein loopt weg.

Gandhi spreekt een oude zieke man in het dorp (Meha).

Meha: Jarenlang dwongen de landheren ons om indigo te verbouwen om stoffen te verven. Ze namen een deel van de oogst als pacht. Nu koopt iedereen stoffen uit Engeland dus niemand wil onze indigo. De landheren willen de pacht nu contant. We hebben verkocht wat we konden. De politie heeft de rest meegenomen. Er is geen eten.

G: Ik begrijp het. De landheren zijn Brits?

M: Ja.

G: We zullen doen wat we kunnen.

Op een landweg. Gandhi zit op een olifant.

G: Shukla, is heel Champaran zo?

S: Ja, Bapu. het hele gebied. Honderden, duizenden... Sommige landheren willen helpen, maar wat kunnen ze doen?

Een Indiase agent op een fiets nadert.

Agent: Bent u Mr. M.K. Gandhi? Het spijt me, u staat onder arrest.

G: Mij spijt het niet.

Op een cricketveld in Champaran.

Speler: Wie zou de drankjes betalen?

Een auto arriveert.

Speler 2: Mijn beste innings sinds Oxford.

Speler 1: India is een kwekking, kerel

Engelse majoor in de auto: Er zijn rellen in Champaran en de hele compagnie is opgeroepen.

Voor de gevangenis staat een grote menigte.

Andrews: Ik wil de gevangene spreken.

Andrews wordt bij Gandhi gebracht.

A: Net Zuid-Afrika.

G: Niet helemaal. Ik blijf hier tot de hoorzitting. Daarna de gevangenis.

A: Hebben ze je kleren afgenomen?

G: Dit zijn nu mijn kleren.

A: Je had altijd al een puriteins trekje.

G: Als ik een van hen wil zijn, moet ik leven zoals zij.

A: Ja. Gelukkig hoeven we dat niet allemaal. Mijn puritanisme is te bescheiden hiervoor.

A: (tot de bewaker) Mag ik de cel niet in? Ik ben een geestelijke.

De cel wordt opengedaan.

A: Ze noemen je 'Bapu', 'vader', hè?

G: Ja. We worden zeker oud, Charlie.

A: Wat wil je dat ik doe?

G: Je kunt het beste die beroeping naar de Fidji-eilanden aannemen. Ik moet zeker weten en zij ook... dat wat we doen kan worden gedaan door Indiërs. Overal ter wereld zijn er mensen die dit verfoeien wat hier gebeurt. Hun kracht hebben we nodig. Voor je vertrekt, kun je ons op weg helpen.

A: Ik moet vertrekken vanuit Calcutta... en spoedig. Groet Ba van me.

G: Voor ons geen afscheid, Charlie. Jij zult altijd in mijn hart zijn.

Rechtszaal in Motihari (rumoerig).

Rechter: Ik laat de zaal ontruimen (tegen klerk).

Klerk: Deze hoorzitting moet openbaar zijn. En hij is jurist.

R: Waar halen ze het lef vandaan?

K: De troepen komen morgen pas.

R: Hoe kreeg de pers er lucht van?

K: Die dominee verzond telegrammen. Zelfs een aan de onderkoning!

De zitting begint.

R: (tot Gandhi) U moet de provincie verlaten wegens ordeverstoring.

Rumoer.

G: Met uw welnemen, ik weiger te gaan.

R: Wilt u dan de gevangenis in?

G: Zoals u wenst.

R: Goed dan. Ik laat u vrij op een borgsom van 100 roepies.

G: Ik weiger 100 roepies te betalen.

R: Dan laat ik u vrij zonder betaling tot ik iets heb besloten.

Gejuich.

Gandhi loopt naar het balkon. Buiten roept de menigte Gandhi.

Studenten: Wij komen uit Bihoe. Wij kregen een telegram van een oude vriend van Cambridge. Zijn naam is Nehru. Ik geloof dat u hem kent. Hij zei dat u hulp nodig had. Die willen wij u geven.

G: Ik wil objectief vastleggen wat hier gebeurt. Het kan maanden duren.

Studenten: We hebben geen haast.

G: U moet met de boeren leven. Risico's lopen.

De residentie van de gouverneur, enige maanden later.

Een Tory, Sir George Hodge, landeigenaar: Waar gaat dit land naartoe?
Gouverneur Sir Edward Gait: Jij verhoogde de pacht om op jacht te kunnen! En die kloppartijen, onwettige inbeslagnemingen... Zelfs het weigeren van water! In India!
Sir George: Die lui zijn gewoon aartslui.

Sir Edward: Door jou is die halfnaakte, hoe-heet-ie, een internationale held. (Hij leest voor uit de krant) 'Een eenzame figuur, gewapend met oprechtheid en een stok tegen het Britse Rijk.' Thuis schrijft de jeugd opstellen over hem.

Sir George: Wat willen ze?

Er komt een secretaris aangelopen en zegt, lezend van een blaadje: 'Verlaging van de pacht. Gewassen naar eigen keus verbouwen. En een commissie, deels Indiaas, die hun grieven aanhoort.'

Sir George: Dat zou hem tevreden stellen?

Sir Edward: En de regering. U moet alleen ondertekenen.

Sir George (terwijl hij ondertekent): Het is het waard om van hem af te zijn. We zijn te liberaal.

Sir Edward: Misschien. Maar nu weet de regering wat ze mensen als Gandhi moet toestaan en wat weigeren.

Het huis van Jinnah. Er komt een auto met chauffeur aan.

Jinnah tegen de chauffeur: Waar is Mr. Gandhi?

C: Hij wilde liever lopen, sir. Hij komt er aan. Hij reisde 3de klas.

J: God, geef me geduld.

Gandhi komt aangelopen met Kallenbach, de timmerman uit Zuid-Afrika.

J: Mijn huis is vereerd.

G: De eer is aan ons. De heer Kallenbach is een oude vriend. Hij houdt van bloemen. Hij mag toch uw tuin bekijken?

J: Ik zal mijn tuinman waarschuwen.

Gandhi en Jinnah lopen het huis binnen, naar J's bureau (woonkamer)

J tegen de mensen in de kamer: Heren, de held van Champaran.

G: De koppige man van Champaran.

Hij groet Patel hartelijk.

J: Azad, mijn collega en mede-moslim, net uit de gevangenis. Mr. Kripalani en Mr. Nehru kent u.

G: Ik begin Mr. Nehru te kennen.

Patel: Ik heb u verzocht hier te komen omdat ik inzage had in de nieuwe wet. Arrestatie zonder volmacht voor het bezit van opruiend materiaal, zoals uw geschriften (hij kijkt naar G terwijl hij dit zegt).

J: Er is maar één antwoord: directe actie op alle fronten.

N: Dat vind ik niet. Terrorisme rechtvaardigt onderdrukking. En wat voor leiders krijgen we dan? Willen we die?

J: Ik heb liever een Indiase dan een Engelse terrorist als leider.

P: Het lijkt mij dat passief verzet niet meer afdoende genoeg is.

G: Mag ik... Ik was nooit een voorstander van passiviteit. We moeten ons nooit aan zulke wetten onderwerpen. En ons verzet moet actief zijn... en provocerend. (tegen de bediende die met thee staat) Mag ik?

G terwijl hij thee ronddeelt: Ik wil dat zij die ons als slaaf behandelen zich generen. Vergeef mijn domme voorbeeld (hij beledigt namelijk Jinnah). Ik wil hen op andere gedachten brengen, niet doden voor zwakheden die geen van ons vreemd zijn.

Azad: Wat stelt u dan voor?

G: De wet gaat op 6 april in. Ik wil de natie oproepen om die dag te bidden en te vasten.

J: U bedoelt een algemene staking?

G: Een dag van bidden en vasten. Natuurlijk werkt niemand. Geen bussen, geen fabrieken, geen bestuur. Het land ligt stil.

P: Dat zal hen afschrikken.

A: 350 miljoen mensen in gebed. Zelfs de Engelse kranten zullen dat moeten melden.

Azad: Maar zou iedereen meewerken?

N: Waarom niet? Champaran bracht iedereen in beroering. Ze noemen je Mahatma: Grote ziel.

G: Gelukkig bereikt zulk nieuws ons langzaam.

N: Als iedereen meehelpt het bekend te maken. Ik krijg het wel in de meeste kranten van Delhi en Bombay.

Jinnah kijkt niet erg blij.

In de tuin bij de onderkoning Mr. Chelmsford.

Generaal: Excuseer me, Excellentie. Mr. Kinnock (Mr. Kinnock, een regeringsmedewerker, komt aanlopen).

Kinnock: Het is helaas bevestigd. Nergens wordt gewerkt. De bussen, treinen, markten... Zelfs de ambtenaren kwamen niet opdagen.

Chelmsford: Alleen Delhi en Bombay?

Kinnock: Karachi, Calcutta... overal. Het leger bemant de telegraaf, anders waren we van de wereld afgesneden. Onvoorstelbaar. Morgen verschijnt zijn eigen krant in Bombay.

Chelmsford: Arresteer hem!

In de gevangenis.

Cipier: er is bezoek voor hem.

In de spreekkamer zit Nehru. Gandhi lacht.

N: Bapu..

G: Jij ook al?

N: Het is minder formeel dan Mahatma.

Ze gaan zitten. De cipier blijft erbij.

N: Sinds je arrestatie houden de rellen niet op. Ik probeer ze te stoppen... Patel en Kripilani hebben geen rust... Maar er zijn Engelse burgers gedood. (Gandhi schrikt) En het leger slaat op de massa in met knuppels... of erger.

G (zucht): Misschien heb ik het mis. Misschien is de tijd nog niet rijp. In Zuid-Afrika waren we maar met weinig.

N: De regering is bang. Banger voor terrorisme dan voor jou. Ze laten je vrij, mits je voor geweldloosheid pleit.

G (denkt even na): Voor iets anders heb ik nooit gepleit.

Gouden tempel in Amritsar.

Een moslimleider spreekt de menigte toe: 'Engeland... is zo machtig. Hun leger, hun marine... al hun moderne wapens. Als zo'n supermacht weerloze mensen aanvalt, is dat een teken van zijn eigen zwakheid... Vooral wanneer die mensen zich niet weren.'

Op dat moment komt het leger eraan, een bataljon en een tank en een auto met hoge officieren (generaal Dyer)

Moslimleider: Vechten is zinloos en daarom smeekt Mahatma ons... de weg van geweldloosheid op te gaan.

Het leger loopt het plein op.

Moslimleider: Als wij ook gaan vechten, zijn wij de vandalen en zij de wet. Als wij hun slagen dulden, zijn zij de vandalen (generaal Dyer hoort dit allemaal) en staat God aan onze zijde.

Het leger marcheert het plein op. Iedereen ziet ze. Het leger krijgt bevel te richten. De menigte staat op en doet de handen omhoog.

Moslimleider (terwijl hij dit ziet): Wij moeten de moed hebben... hun woede te verdragen.

Het leger richt, de menigte gilt.

Officier achter het bataljon, tegen Dyer: Zullen we een waarschuwing geven?

Generaal Dyer: Ze waren gewaarschuwd, geen bijeenkomsten. Vuur!

Het leger schiet, de menigte gilt en raakt in paniek. Bij bosjes vallen de mensen neer. Generaal Dyer kijkt rustig toe.

Generaal: Doe het rustig aan.

Het leger schiet achter elkaar door. Het volk rent in paniek naar de uitgangen. Maar die zijn afgesloten. Het volk hoopt zich daar dus op en dan richten de soldaten op de uitgangen. Iedereen rent heen en weer. Onafgebroken klinken gewerschoten.

Een commissie verhoort generaal Dyer (krijgsraad).

Engelse advocaat: Dyer, is het waar dat u uw troepen midden in de massa liet vuren?

D: Inderdaad.

Engelse advocaat: Vijftienhonderd en zestien doden en gewonden, 1650 kogels.

D: Ik wilde een voorbeeld stellen dat heel India zou beroeren. (Hij kijkt onbewogen)

Rechter: Als u daar met de pantserwagen had kunnen komen... had u dan het vuur geopend met het machinegeweer?

D (denkt na): Waarschijnlijk wel.

Indiase advocaat: Besefte u dat zich vrouwen en kinderen in de massa bevonden?

D: Ja.

Engelse advocaat: Maar dat deed niet ter zake?

De commissie lijkt geshockeerd.

D: Dat is juist.

Engelse advocaat: Welke voorzorgsmaatregelen had u getroffen voor de gewonden?

D: Ik zou hulp geven aan wie dat vroeg.

Engelse advocaat: Hoe kan een kind dat is neergeschoten met een .303 Lee Enfield om hulp vragen?

D kijkt alleen maar, maar lijkt het uiteindelijk wel te voelen.

Gandhi bij Amritsar.

G kijkt in de put op het plein en kijkt diep triest.

Bij de onderkoning spreken de Engelse bestuurders met Indische leiders.

Onderkoning: Vergeef me, heren, maar u moet begrijpen dat de regering en het Britse volk het bloedbad en de motieven erachter verwerpen. Ik zou graag tot een compromis willen komen.

Gandhi: Excellentie, wij zijn van mening dat de feiten de wetten hebben achterhaald. U moet nu inzien dat u meester speelt in andermans huis. Ondanks uw beste bedoelingen moet u ons toch vernederen om ons te besturen. Generaal Dyer is een extreem voorbeeld van het principe. Het is tijd dat u gaat.

Kinnock: Met alle respect, Mr. Gandhi, zonder Brits bestuur zou er chaos ontstaan.

G: Mr. Kinnock, elk volk op aarde verkiest de eigen slechte regering boven de goede van een vreemde macht.

Brigadier: India is Brits. We zijn geen vreemde macht.

Onderkoning Chelmsford: Zelfs als Zijne Majesteit de rest buiten beschouwing laat, heeft hij verplichtingen jegens de moslim-minderheid.

En de ervaring leert dat zijn troepen en bestuur nodig zijn om de vrede te handhaven (de camera blikt twee keer naar Jinnah).

G: In elk land zijn religieuze minderheden. Ook ons land zal problemen kennen... maar dat zullen de onze zijn, niet de uwe.

Generaal: hoe wilt u ze tot de uwe maken? U denkt toch niet dat we zo weggaan?

G: Jawel. Uiteindelijk zult u gewoon weggaan... Want 100 000 Engelsen kunnen 350 miljoen Indiërs niet besturen als die Indiërs weigeren mee te werken. En dat willen we bereiken: geweldloze non-coöperatie. Tot u zelf inziet dat u maar beter kunt gaan.

Bij het natafelen van Engelse bestuurders.

Generaal: Dus ik zeg, u denkt toch niet dat we zo weggaan en hij zegt: ja! (gelach). Een buitengewoon man. Geweldloze non-coöperatie! Ik was even bang dat ze echt wat gingen doen.

Chelmsford: Het lijkt me verstandig voorzichtig te zijn. De Anti-Terroristen-wet blijft van kracht, maar Gandhi mag niet worden gearresteerd. Wat hij ook doet, hij mag geen martelaar worden.

Ba spreekt vanaf een platform een grote menigte toe ergens op een veld (Ganahi, Patel en Azod en nog wat mannen zitten achter haar).

B: Maar nu gebeurt er iets ergers... In onze jeugd weefden de vrouwen zelf stof. Nu zijn miljoenen zonder werk. Want zij die dat kunnen, kopen stof van Engeland. Ik ben het eens met Gandhiji. Er is geen schoonheid in de mooiste stof als die honger en ongeluk voortbrengt.

Applaus van de menigte.

Dan staat Gandhi op en de menigte begint te juichen. Hij maant ze tot kalmte.

G: Mijn boodschap aan jullie... is die, die ik al jullie broeders heb gegeven. Als we onafhankelijkheid willen bereiken... moeten we ons die waardig tonen. Er moet altijd éénheid zijn tussen hindoes en moslims (applaus). Geen Indiër mag behandeld worden zoals de Engelsen dat doen. We moeten onaanvaardbaarheid uit ons hart en leven bannen (applaus en gejuich). Niet met geweld dat hen in woede zal doen ontsteken maar met een wilskracht die hen de ogen zal openen.

Engelse fabrieken maken de stof die onze armoede veroorzaakt. Ieder die dat de Engelsen wil laten inzien, brenge mij de stof uit Manchester en Leeds die hij nu draagt... en wij zullen een vuur maken dat men in Delhi ziet... en in Londen. En als u nu nog één stuk zelfgesponnen stof heeft... draag het dan met waardigheid.

Een groot knetterend vuur laait op. Kledingstukken worden hierop gegooid en de politie kijkt toe.

Op het kleine station vlakbij de ashram. Herman Kallenbach wacht op Patel en Azod. Patel stapt uit de trein.

Patel: Herman! Ik voel me al schuldig dat ik tweede klas reis.

Kallenbach: Je hebt wel wat verdiend.

Patel: Mavlana is sterker. Hij was tussen de menigte in Bombay. Een voorbeeldig discipel.

Azod: Er is nog een passagier. Miss Slade uit Londen. Ze schijft al jaren met Gandhi. Een admiraalsdochter.

P: Wat wil een admiraalsdochter in onze ashram? Ons tot zinken brengen.

Aan de bagage te zien wel.

Kal: Ze mag bij ons komen wonen. Miss Slade? (een oudere vrouw draait zich om)
Miss Slade: Bent u Mr. Kallenbach?
Kal: Dan bent u Mrs. Slade?
M S: Ik verkies Gandhiji's naam voor mij: Mirabehn.
In de ashram. Ba en Gandhi aan het spinnen. Gandhi maakt er echter weinig goeds van.
Ba: Laat maar. God gaf je tien duimen.
G: Elf.
Patel komt aan met Mirabehn. Gandhi loopt op haar af.
G: Je zult mijn dochter zijn.

Gandhi is in gesprek met Azod en Patel. Het is avond. Mirabehn en Ba zijn ook in Gandhi's huis aanwezig.
Azod: Maar toen braken er rellen uit tussen hindoes en moslims. Gewelddadig... vreselijk. Ik weet niet of ze uitgelokt worden. Het gaf hen een excuus de staat van beleg af te kondigen. Wat het leger al niet doet.
G: Verzwakt de campagne?
Azod: De protesten nemen toe. Maar door de censuur hier, weten ze in Engeland meer dan wij. Het ontnemt je de moed als je denkt alleen te lijden.
G: Dat doen we niet. En de staat van beleg bewijst hoe wanhopig de Britten zijn.
G: (tegen Mirabehn) Is dat zelfgesponnen?
M: Ik heb het van hier laten komen. Ik heb het zelf geleverd.
G: Wat vinden de Engelse arbeiders? Het moet hen ongemak veroorzaken.
M: Inderdaad, maar ze tonen echt begrip.
G: Fijn.
G: Ba leert je spinnen.
M: Ik loop liever mee.
G: Eerst spinnen, laat de anderen lopen
Ba: Ik leer je onze dwaasheden en jij leert mij die van jullie.

Protestdemonstratie in een kleine stad. Zes Indiase politieagenten kijken toe.
Betogers scanderen:
- Wij verbranden Britse stoffen!
- Lang leve Gandhiji.
- Weg met het Britse bestuur.
Enkele achtergebleven demonstranten komen langs de agenten.
Indische agent tegen demonstrant: Ik douw het in je strot (de stof).
Demonstrant: Help ons! We doen jullie geen kwaad.
Agenten slaan betogers in elkaar. De andere demonstranten kijken op een afstand toe. Agenten vluchten in een kantoor. Alle demonstranten achtervolgen en steken het kantoor in brand. De agenten zijn gedwongen naar buiten te komen en worden vermoord.

Patel, Gandhi, Jinnah, Nehru zijn in het huis van Jinnah bijeen.
P: Dit nieuws is niet gecensureerd (hij leest de krant: police killed in riots).
J: Nu weet de hele wereld het... India's 'geweldloosheid'.
N: Wat kunnen we doen?
G: De campagne beëindigen.
J: Na dat bloedbad? Dit was alleen 'oog om oog'.
G: En uiteindelijk is dan de hele wereld blind!
P: De offers die gebracht zijn!
J: Zo'n engagement is uniek!
P: Heel India is in beweging
G: Ja, maar in welke richting? Ik wil geen vrijheid verkrijgen door moord en bloedvergieten
N: Bapu, je bent de vader van de natie.
G: En vandaag schaam ik mij daarvoor.
N: Het was slechts een incident.
G: Vertel dat de familie van de slachtoffers.
N: Bapu... de hele natie is in opmars. Zelfs al zouden we het vragen, houden ze nog niet op.
G: Ik zal het hun vragen en ik zal vasten als boetedoening voor mijn aandeel hierin. En ik stop pas als zij stoppen.
N: Maar...
J: Dat zullen de Britten niet censureren. Integendeel!
N: De mensen zijn wakker geschud. Die houden niet op.
G: Misschien wel als ik sterf.

In de ashram. Gandhi is sterk verzwakt en wordt verzorgd door Ba en Mirabehn.

Ba: Ik moet me klaarmaken voor het gebed. Mirabehn is hier.

Ba loopt weg.

M: Ik heb water voor u. Er zit alleen wat citroensap in. Herman is Pandit Nehru gaan halen. Er is een telegram gekomen. Bijna overal is het opgehouden.

G: Als het overal ophoudt, zijn mijn gebeden verhoord. Vind je me koppig?

M: Ik weet het niet, ik weet dat u gelijk heeft, ik weet niet of dit juist is. Zal ik u omdraaien?

G: Als ik wanhoop denk ik eraan dat in de geschiedenis waarheid en liefde altijd hebben gezegevierd. Er zijn tirannen geweest en een tijd lijken ze onoverwinnelijk, maar ze komen altijd ten val. Denk daaraan... altijd. Als je ooit twijfelt of dit Gods wil is of de wereld zo moet zijn, denk dan daaraan en probeer zijn wil te doen. Mag ik nu weer wat van dat heerlijke sap?

Nehru komt binnen.

N: Jinnah, Patel, het hele congres heeft gevraagd de non-coöperatie te beëindigen. Er is geen enkele demonstratie geweest. In heel India bidt men dat je zult ophouden met vasten. Op straat geven de mensen guirlandes aan de politie en Britse soldaten.

G: Misschien heb ik het overdreven.

Nehru barst in tranen uit.

Buiten in de ashram. Gandhi loopt alweer. Een jongetje met een geit komt op Gandhi af.

Jongetje: Goedemorgen Bapu.

G: Goedemorgen. Pas op, als hij (de geit) tegen me oploopt, ben ik er geweest!

J: Ik laat hem heus niet los.

Een auto arriveert met daarin een Britse officier.

Brits officier: Het spijt me, Mr. Gandhi, u staat onder arrest.

Nehru: Wat is de aanklacht?

B O: Opruiing

N: Dat meent u niet! Deze man heeft een revolutie voorkomen!

B O: Ik doe alleen mijn plicht.

N: Zelfs de Britten kunnen niet zo stom zijn.

G: Panditji, help me. Mira, je moet voor Ba zorgen.

G: Als er maar één protest is of één rel, ga ik weer vasten. Ik heb veel reizen gemaakt. Nu maak ik gewoon weer een reis. -Ik sta tot uw beschikking. - We zijn nog niet toe aan onafhankelijkheid. Misschien is mijn gevangenneming de beste manier van protest. Voor India heb ik nog nooit Zijne Majesteits gastvrijheid geweigerd.

De rechtszaal in Ahmebad.

Klerk: Roep de gevangene binnen.

Gandhi komt binnen

Aanklager: '...Non-coöperatie heeft slechts één doel, het omverwerpen van de regering. Opruiing wordt

ons credo. We mogen geen genade schenken, noch die verwachten.' Ontkent u dat u dit schreef?

G: Nee. En ik verklaar onder ede dat ik nog steeds geloof dat non-coöperatie met het kwaad een plicht is en dat het Britse bestuur een kwaad is.

A: De aanklager laat het hierbij.

Rechter: Voert u uw eigen verdediging?

G: Nee, ik ben schuldig. En als u gelooft in de wetten die u hier toepast, moet u mij de zwaarst mogelijke straf opleggen.

R: Ik kan onmogelijk ontkennen dat u anders bent dan ieder ander die ik ooit heb berecht of zal berechten. Desondanks moet ik u veroordelen tot 6 jaar gevangenisstraf. (rumoer) Als echter Zijne Majesteits regering aanleiding ziet deze straf te verminderen, zal dat niemand meer verheugen dan mij.

Poebandoe, enkele jaren later

Walker en de journalist Collins rijden in een auto op een Indiase weg.

Collins: daar hoopten ze op. Dat men hem zou vergeten als hij vast zat. Of hem gedwee maken. Hij was zeker niet vergeten. Zodra hij vrij was pleitte hij weer voor een vrij India.

Iedereen weet dat het weer tot een confrontatie komt. Hoe weet een Amerikaanse journalist dat Gandhi hier is geboren?

W: Ik volg hem al de hele tijd.
C: Er steekt goede kopij in hem. Churchill noemde hem 'een halfnaakte fakir'!
W: Ik heb hem eens ontmoet.
C: Gandhi?
W: Lang geleden in Zuid-Afrika. Ben benieuwd of hij me herkent.
C: Wat was het voor man?
W: Hij had nog een kop vol met haar, we waren net weetgierige studenten.
C: Hij is heel wat te weten gekomen.

Gandhi en Ba lopen in een cirkel op de steiger bij een rivier. Walker en Collins kijken toe.
Ba: Bij al je goede wensen zal ik je helpster zijn.
G: Zet de vierde stap. Opdat wij altijd vol vreugde mogen zijn.
Ba: Ik zal je altijd toegewijd zijn en bidden voor je geluk.
G: Zet de vijfde stap (ze lopen rond een vuur), dat wij het volk mogen dienen.
Ba: Ik zal je altijd volgen en helpen het volk te dienen.
G: Zet de zesde stap. Opdat we onze geloften mogen nakomen.
Ba: Ik zal je volgen in al onze geloften en plichten.
G: Zet de zevende stap. Opdat we altijd vrienden mogen zijn.
Ba: Jij bent mijn beste vriend, mijn hoogste goeroe en mijn heer en meester.
G: Dan stop ik haar een zoet tarwekoekje in haar mond.
Ba: En ik een koekje in zijn mond.
G: En daarmee waren wij tot man en vrouw verklaard. We waren allebei dertien.

Zittend aan zee bij Pardanbor.

Walker en Gandhi.

Walker: Het is prachtig.

G: Zelfs als jongen vond ik dat al.

W: U bijhouden is als het jagen van een prairiehaas.

G: U kwam van zo ver, omdat u dacht dat er iets zou gebeuren?

W: Gebeurt er iets?

G: Misschien, daar wil ik hier over nadenken. Weet u nog veel van Zuid-Afrika?

W: Heel wat.

G: Ik heb zoveel gereisd en zoveel nagedacht. Zoals u ziet, ligt mijn stad aan de zee. Altijd vol hindoes, moslims, sikhs, joden, Perzen. Mijn familie behoorde tot de Dranami's, hindoes natuurlijk. Maar onze priester las uit de moslim Koran en de hindoe Gita. Door elkaar, alsof het niet gaf uit welk boek er werd gelezen, zolang God maar werd vereerd. Toen ik nog klein was, zong ik een lied in de tempel: 'Een ware discipel kent andermans lijden als dat van hemzelf'. Hij buigt voor allen en veracht niemand. Zoals alle andere jongens dacht ik niet na over de betekenis ervan en de invloed op mij. Ik heb zo ver gereisd en ben alleen maar teruggekeerd ... naar huis.

W: Wacht eens... u weet wat u gaat doen (Walker kijkt Gandhi diep aan).

G: Het zou onbeleefd zijn u die reis voor niets te laten maken.

W: Waar gaat u heen?

G: Kom.

W: Waarheen?

G: Naar de ashram. Dan de onderkoning bewijzen dat zijn bezit niet langer geldt.

In het huis van Lord Irwin, de nieuwe onderkoning.

Irwin: Zout?

Secretaris: Hij leidt een betoging naar zee en gaat zout winnen.

Generaal: Daar staat een Koninklijk Monopolie op. Zonder vergunning is dat illegaal.

Irwin: Dus hij overtreedt de wet. Dat scheelt ons wat zout-accijns.

Secretaris: Inderdaad, maar het gaat om de symbolische betekenis.

Irwin: Niet zo pedant, Charles.

Secretaris: Nee sir (wat gekuch). In dit klimaat kan niets zonder water of zout. Onze controle hierop is onze controle op India.

Irwin: Dat is een onafhankelijkheidsverklaring?

Generaal: Als hij vertrekt, moet iedereen de vlag van 'Vrij India' hijsen. Dan loopt hij 380 kilometer naar zee en wint zout.

Generaal 2: Negeren! Laat ze die vlaggen hijsen en dat zout winnen. Het is alleen symbolisch als wij het dat maken.

Secretaris: Hij wil de zee bereiken op de dag van het bloedbad in Amritsar.

Irwin: Generaal Edgar heeft gelijk (negeren). Er is meer voor nodig dan een snufje zout om het Britse leger te laten wankelen.

In de ashram voorbereiding op de zoutmars. Er wordt gefilmd en er staan veel mensen.

G: (tegen Walker) U heeft me een grote dienst bewezen. (wijzend op de journalisten)

W: Het zou onbeleefd zijn u die reis voor niets te laten maken. (gelach)

Gandhi stelt zich aan het hoofd van de stoet op en zegt: We gaan.

De menigte roept: Lang leve Gandhiji!

Walker loopt mee.

W: En als ze u gaan arresteren?

G: Het gaat door. Al arresteren ze duizenden. Niet alleen generaals zijn goede strategen.

W: Als ze nu totaal niet reageren?

G: Noteer maar... burgerlijk verzet lokt reacties uit. En we gaan door tot ze reageren of de wet veranderen. Zij hebben de situatie niet in de hand. Wij wel. Dat is de kracht van het burgerlijk verzet.

Walker blijft achter en Collins komt op hem af.

Collins: wat zei hij?

W: Dat hij de situatie in de hand heeft.

Overal waar G langs komt, staat het volk te juichen.

G: Loopt u de hele weg mee?

W: Moet wel, voor een reportage. En mijn naam is Walker!

G: Mijn naam is Walker! (Gandhi lacht)

Een enorme stoet mensen trekt door het land en de stad. Overal wordt Gandhi uitbundig begroet. Ze komen een andere stoet mensen tegen en Gandhi begroet Mrs. Naidu, de vrouw die deze stoet leidt. De twee stoeten voegen zich samen en gaan samen verder.

Uiteindelijk komen ze bij de zee. Gandhi pakt als eerste een hand zout. Applaus van de menigte.

Gandhi spreekt ze toe.

G: De mens heeft zout nodig, zoals hij lucht en water nodig heeft. Dit zout komt uit de Indische Oceaan. Laat elke Indiër het als zijn recht opeisen.

Weer applaus.

Dan gaat het beeld over in een zwart-wit journaalfilm. De stem van de commentator: 'En zo heeft de man van geweldloosheid opnieuw de Britten uitgedaagd.'

Regeringsfunctionarissen kijken naar dit journaal.

Irwin kijkt moeilijk, draait zich om.

Officier: Ze winnen overal zout. In het openbaar nog wel. Congresleiders verkopen het in Delhi.

Brigadier: Ze maken ons belachelijk ... over de hele wereld.

Generaal: Zijn er geen instructies uit Londen?

Irwin: We moeten er een eind aanmaken en dat zullen we! Al vullen we de gevangenissen. Arresteer iedereen, behalve Gandhi. We verzwakken zijn positie. En dan rekenen we af met de Mahatma.

Aan de kust, zoutverkoop (en -winning).

Een Brits soldaat kijkt naar de enorme menigte op het strand en geeft dan bevel aan het bataljon dat achter hem staat: ontruim dit strand!

In een dorpsstraat. Nehru staat zout te verkopen, soldaten komen te paard aanrijden en slaan iedereen in elkaar. Nehru valt en ziet een Indiër een soldaat terugslaan.

N: Niet terugslaan. Geen geweld!

Nehru wordt opgepakt en meegenomen.

In Lord Irwins kantoor. Aanwezig zijn Irwin, de secretaris en een officier.

Officier: Er zijn toch zo'n 100 000 man gearresteerd. En het gaat door.

Irwin: Wie leidt ze?

Officier: Geen idee. Nehru, Patel, bijna alle Congresleiders zijn gevangen, met hun vrouw en kinderen. Zelfs Nehru's moeder!

Secretaris: Is er geweld gepleegd?

Officier: Een assistent-commissaris in Peshawar verloor het hoofd... en opende het vuur. Hij komt voor de krijgsraad. Zoiets is onvermijdelijk.

Irwin: De vraag was of er geweld van hun kant was gepleegd.

Officier: Nee sir, ik vrees van niet.

Secretaris: Misschien, als we Gandhi arresteren...

Irwin: Zijn brief was aan u gericht?

Officier: Ja sir, zoals gewoonlijk. 'India's zout behoort aan India...' Morgen leidt hij een betoging naar de Dharasana Zoutfabriek.

Irwin: Bedank hem voor zijn brief.. en zet hem gevangen.

Officier: Ja sir... met genoeg.

Irwin: En Fields ... Zorg dat die zoutfabriek blijft doordraaien.

Bij de Dharasanan zoutfabriek. Azod staat voor de ingang te praten met een politieofficier. Achter de politieofficier staat een aantal agenten.

Politieofficier: Mijn orders zijn alleen personeel toe te laten.

Azod loopt terug naar de opgestelde Indiërs.

Ba spreekt de betogers toe.

Ba: Als er slagen vallen, ontvangen wij die in zijn naam. En terwille van hem zullen wij geen hand opheffen. Lang leve Mahatma Gandhi!

De menigte gaat dit scanderen. Azod maant ze tot stilte.

Azod: We gaan.

De officier tegen de soldaten bij het hek: Ik eis vastberadenheid en discipline.

Langzaam loopt de stoet naar het hek. Walker en Collins kijken toe. Vrouwen leggen kussens en dergelijke klaar.

De officier tegen de troepen: Op uw plaatsen.

De menigte stelt zich in keurige rijen op tegenover het leger. Azod voorop.

Azod: Gisteren, om middernacht hebben ze ons Gandhiji afgenomen... in de hoop dat wij de moed verliezen of terugvechten. Wij doen geen van beide.

Langzaam loopt de eerste rij naar de soldaten.

Soldaat tegen Azod: Het hek is gesloten.

Azod wordt weggeslagen.

Rij voor rij worden de mannen in elkaar geslagen met stokken en afgevoerd door de vrouwen.

Walker spreekt in de telefoon in een kleine Indiase winkel naast de fabriek: 'Zo liepen ze, hindoes en moslims naast elkaar met opgeheven hoofd. Zonder enige hoop te ontkomen aan verwondingen of de dood. Dit ging door tot diep in de nacht. Stop. Vrouwen sleepten de geslagen en gebroken lichamen weg tot ze zelf van uitputting neervielen. Stop. Maar nog steeds ging het door. Stop. Welk moreel overwicht het Westen mocht hebben, is hier verloren. India is vrij, want zij verdroeg alles wat staal en wreedheid teweeg kunnen brengen. Zij heeft gebogen noch geweken.'

Bij het paleis waar Irwin zijn kantoor heeft. Hij is oud geworden. Een auto komt aanrijden, Gandhi stapt eruit. Gandhi komt binnen bij Lord Irwin.

G: Ik weet dat ik u reden tot ergernis heb gegeven, Excellentie. Hopelijk staat dat niet tussen ons.

Irwin: Mr. Gandhi, ik heb instructies u uit te nodigen... voor een conferentie in Londen. Om de mogelijke onafhankelijkheid van India te bespreken.

Journaalfragment: British Movie Tone News.

Gandhi vertrekt op de boot.

Stem van de verslaggever: Zojuist ontslagen uit de gevangenis... verlaat Mahatma Gandhi Bombay... om de Ronde-Tafel-Conferentie bij te wonen... bijeengeroepen door premier Ramsay MacDonald. Mr. Gandhi, de enige Indische afgevaardigde... verblijft in Kingsley Hall in London East End (je ziet Gandhi een gebouw uitkomen, mensen zwaaien naar hem en willen hem een hand geven). De Cokneys hier hebben hem in hun hart gesloten. Hij ontmoette ook politieke en religieuze leiders... zoals de aartsbisschop van Canterbury, Bernard Shaw en Charlie Chaplin. (Gandhi stapt in een auto en rijdt weg naar regeringsgebouwen) Hij aanvaardde ook een uitnodiging van koning George en koningin Mary.

Tijdens de conferentie in Londen.

De Engelse premier Ramsay MacDonald: Allereerst moeten we inzien dat er niet één India is, maar verschillende. Een hindoe-India, een moslim-India en één van vorstendommen. Elk van deze verdient onze zorg, niet slechts één.

Gandhi kijkt bedenkelijk.

Journaalfragment. De volgende tekst komt in beeld: Kleine man in lendendoek bezoekt textielarbeiders in Lancashire.

Mr. Gandhi die de Ronde-Tafel-Conferentie bijwoonde bezocht een textiel fabriek. Niet gekleed op het Lancashire-klimaat werd hij warm onthaald door de arbeiders alvorens hij een laatste gesprek had met Mr. MacDonald. De premier noemde de gesprekken opbouwend en openhartig. Vaarwel Mr. Gandhi en 'Bon voyage'.

Gandhi zit op een boot in een stoel aan dek.

In de ashram: Jinnah, Gandhi, Nehru, Patel.

Jinnah: Dus na al je reizen en al je inspanning ben je met lege handen naar huis gestuurd?

G: Ze klampen zich vast aan oude dromen en willen ons verdeeld houden. Maar de fut is eruit.

Onafhankelijkheid wordt ons in onze schoot geworpen. Maar wanneer en hoe?

N: Het wanneer is NU! En wij bespraken hoe.

J: Juist.

Een klein meisje met een geit op de binnenplaats roept Gandhi: Babu, ze hinkt weer (doelend op de geit).

G: Het is maar een verstuing. Breng haar naar de rivier, dan leggen we er modder op. Ik kom er zo aan. (hij richt zich tot zijn gasten) Zij bereiden zich voor op oorlog. Ik zal hen niet ondersteunen, maar ook hun positie niet misbruiken.

P: Juist wel.

G: Dat is ook een manier van terugvechten. Als de Britten vertrekken, moet dat als vrienden zijn.

Excuseer me even, ik heb wat te doen (loopt naar de geit).

N: Modder!

Op een treinstation. Bij een krantenstand staat de tekst: 'Hitlers leger rukt op'. Gandhi wordt door een kolonel tegengehouden.

Kolonel: Mr. Gandhi, ik moet informeren naar het onderwerp van uw toespraak.

G: Het belang van geitemelk in de dagelijkse voeding. Maar u kunt er zeker van zijn dat ik ook tegen oorlog spreek!

Kolonel: Dat kunnen we helaas niet toestaan.

Adjutant: Mrs. Gandhi, ik heb orders u naar de ashram te begeleiden.

Ba: Als u mijn man meeneemt, spreek ik in zijn plaats.

Ba, Gandhi en Mirabehn worden gevangen genomen.

Margaret Bourke White, journaliste, komt Gandhi opzoeken in de gevangenis.

Zij komt aanrijden.

M B W: (tegen de chauffeur) Stop even. (zij maakt een foto van de gevangenis)

Chauffeur: Het paleis van de Aga Khan. Nu een gevangenis. Gandhi en andere leiders zitten daar gevangen.

Pandit Nehru en de rest zitten in Fort Ahamadnagar. Niet gek voor een gevangenis. Hoewel het is nooit leuk. U heeft geluk. Hij mocht de pers niet ontvangen, maar dat is veranderd na de dood van zijn secretaris.

Gandhi zit in een kamer wol te spinnen. Aanwezig is Margaret Bourke White, die foto's van Gandhi maakt.

G: ik heb gehoord van Life. Zelfs van Margaret Bourke White. Maar vanwaar hun interesse voor een oude man in de gevangenis, terwijl de rest van de wereld zichzelf kapot maakt?

M B W : U bent de eerste man die ik zelf zijn kleren zie maken.

G: Dat is voor mij niet zo'n verdienste. (wijzend op zijn lendendoek)

Margaret Bourke White en G lopen naar buiten.

G: Ik vind de gevangenis zelfs redelijk aangenaam. Na de oorlog komt zeker onafhankelijkheid tot stand. Mijn enige zorg is welke vorm deze zal aannemen.

M B W: (tegen een soldaat die op het balkon achter Gandhi loopt) Zou u iets dichterbij de balustrade willen komen? (zij maakt een foto) Gaat u door... de vorm die deze zal aannemen...

G: Jinnah heeft samengewerkt met de Britten. Daardoor mag hij vrijelijk spreken en heeft hij de moslims bang gemaakt voor de toekomst in een land dat overwegend hindoe is. Dat vind ik ondraaglijk, zelfs in de gevangenis.

Margaret Bourke White en Gandhi zijn onder een boom aan het spinnen.

M B W: Voor mij kan dit geen oplossing bieden voor moderne problemen.

G: Vrienden zeggen mij hoeveel het hun kost om mijn armoede te handhaven. Maar geluk komt niet voort uit goederen. Wel uit werk en eer in wat je doet. India leeft in haar dorpen en de armoede daar kan alleen verdwijnen als de plaatselijke ambachten weer opleven. Armoede is de ergste vorm van

geweld. Een constructief programma is de enige geweldloze oplossing. Het is geen vooruitgang voor India als ze het leed van het Westen inporteert.

M B W: Kan men het met geweldloosheid tegen Hitler opnemen?

G: Niet zonder nederlagen en groot lijden. Worden er in deze oorlog geen nederlagen en pijn geleden? Aanvaard geen onrechtvaardigheid van Hitler of wie dan ook. Je moet het zichtbaar maken en bereid zijn daarvoor te sterven.

M B W: (wijzend naar hetgeen hij gesponnen heeft) Is dit wel goed zo?

G: Dat komt omdat u mij afleidde .

M B W: Wat verwacht u dan?

G: Dat u net zoveel geduld toont als ik nu. Langzaam draaien en zachtjes trekken.

Margaret Bourke White interviewt ook Ba. Mirabehn is ook aanwezig.

Ba: ...dus ook het leven van vrouwen. Bapu heeft gezegd: 'India kent twee soorten slavernij. Eén voor vrouwen en één voor paria's.' Hij heeft tegen beiden gevochten.

M B W : Steekt het u dat men u gescheiden heeft?

Ba: Volgens de hindoe-leer is de weg naar God je los te maken van bezittingen en hartstochten. Bapu heeft altijd geworsteld om die weg te vinden.

M B W: Heeft hij het huwelijksleven opgegeven?

Ba: Hij heeft het vier keer geprobeerd... en faalde. Toen legde hij een gelofte af.

M B W: Die heeft hij nooit verbroken?

Ba: Nog niet.

Een majoor komt in de gevangenis aanrijden in een ziekenauto.

Majoor: Ik heb toestemming haar te vervoeren.

Arts: Ze heeft een ernstige hartaanval gehad. Vervoer overleeft ze niet. We kunnen alleen maar hopen.

Mirabehn zit bij Ba op bed. Gandhi zit daarnaast. Azod en Patel komen binnenlopen. Gandhi loopt naar Ba.

G: Het is tijd voor mijn wandeling. Ik ben zo terug.

Ba houdt Gandhi's hand vast. Mirabehn, Azod en Patel verlaten de kamer. Ba sterft.

De nieuwe onderkoning, Lord Mountbatten, landt op het vliegveld van Delhi. Hij krijgt een ceremoniële ontvangst.

Lord Mountbatten houdt op het vliegveld een toespraak.

L M: We zijn gekomen om de zege te bekronen met vriendschap, te helpen bij de geboorte van een onafhankelijk India en haar te verwelkomen als volwaardig lid van het Gemenebest. Ik zal de laatste onderkoning zijn die zo'n ontvangst te beurt valt (applaus).

In het paleis bij Lord Moutbatten. Een gesprek tussen Gandhi en Jinnah, tijdens een onderbreking van de besprekingen over onafhankelijkheid.

J: Ik maak me alleen zorgen om de slavernij van de moslims. De Britse overheersing mag niet worden vervangen door hindoes. Patel en Nehru komen erbij.

G: Moslim en hindoe zijn het linker- en rechteroog van India. Niemand zal meester zijn, niemand slaaf.

J: De wereld bestaat niet uit Gandhi's. De échte wereld.

N: In het echte India zijn er overal hindoes en moslims. Hoe scheid je die?

J: Waar een moslimmeerderheid is, wordt Pakistan. De rest is jullie India.

P: Beste Jinnah. Er is een moslim meerderheid aan twee zijden van het land.

J: Pakistan is onze zorg. India die van jullie.

Lord Mountbatten: Heren, misschien moeten we verder gaan.

Betoging bij de Ashram. Betogers (waaronder Godse, de moordenaar van Gandhi) roepen: Dood aan Jinnah.

Nehru loopt naar buiten, de betogers zwijgen.

Gandhi zit binnenshuis te spinnen.

G: Goddank, ze zijn opgehouden.

Gandhi staat op en wordt door twee nichtjes geholpen.

G: Ik ben jullie oudoom, maar ik loop jullie er nog uit. Ik hoef niet in de watten te worden gelegd. Ga door met spinnen!

Gandhi loopt naar buiten en gaat zitten in een auto samen met Azod en Nehru. Bij het hek van de Ashram wordt hij door een van de betogers tegengehouden.

Betogers: Bapu, doe het niet!

G: Wat niet? Jinnah ontmoeten? Ik ben een moslim en een hindoe en een christen en een jood. Dat zijn jullie ook. Met die vlaggen en dat geschreeuw breng je vrees in de harten van je broeders. Dit is niet het India dat ik wil. Hou ermee op... in godsnaam!
Gandhi rijdt weg. Prakash kijkt toe in een auto.

Gesprek tussen Gandhi, Nehru, Patel, Azod en Jinnah bij Jinnah thuis.

J: Als u klaar bent met bidden, kunnen we beginnen.

G: Beste Jinnah, wij zijn broeders, beiden geboren uit Moeder India. Als je vrees koestert, wil ik die wegnemen. Ik smeeek om begrip van mijn vrienden. Ik wil dat Panditji zich terugtrekt en jij de eerste premier van India wordt. Dat je een moslim benoemt als hoofd van elk ministerie.

N: Bapu, voor mij en de rest... als dat je wens is, aanvaardden wij dat. Maar daarbuiten zijn al rellen omdat de hindoes vrezen dat je te veel zult weggeven.

P: Als je dit doet, kan niemand het meer in de hand houden. Niemand.

J: (naar Gandhi) De keus ligt bij jou. Een onafhankelijk India en een onafhankelijk Pakistan of een burgeroorlog?

Gandhi kijkt hem aan, in tweestrijd.

De nieuwe vlag van India vervangt de Britse vlag in aanwezigheid van een grote menigte. Even later wordt de vlag van Pakistan geheven.

Gandhi zit zwijgzaam in de ashram te spinnen. Een shot van een lege vlaggestok naast hem.

De grens tussen Pakistan en India, augustus 1947

Je ziet enorme stoeten mensen met hun hele hebben en houden vertrekken. Moslims richting Pakistan, hindoes richting India. (Treurige muziek)
Een man wiens kindje ernstig gewond is, slaat door en begint stenen te gooien naar de andere partij. Al gauw loopt die uit tot een enorme rel, met gewerschoten en alles.

In een kamer met Gandhi, Nehru, Patel en Azod bij Nehru op kantoor.

N tegen G: Wat je in Noakhali deed, was een wonder. Maar miljoenen zijn in beweging en de doden zijn ontelbaar. In Calcutta lijkt het op burgeroorlog. De moslims kwamen in opstand. Een bloedbad! Nu zinnen de hindoes op wraak. Als we er geen eind aan maken... is er geen hoop voor hindoes in Pakistan.

P: Oog om oog, tot de hele wereld blind is (hij leest voor uit een brief). Kun je geen troepen missen?

N: Niets.

(Gandhi zit heel zielig in elkaar, wanhopig en verdrietig om wat er gebeurt). In Bombay kunnen ze het nauwelijks aan. Ieder bericht veroorzaakt een nieuwe golf van waanzin.

P: We kunnen het nieuws tegenhouden.

N: Bapu, waar ga je heen?

Gandhi staat op en loopt weg.

G: ik wil niets meer horen.

Azod: We hebben je nodig.

G: Ik kan niets geven.

Azod: Waar ga je heen?

G: Naar Calcutta.

Hij loopt langzaam weg.

In Calcutta. Allerlei rellen en de politie is overal in de weer. In het huis van een moslim (Tahib) zit G. met Azod, Mirabehn en een politieman buiten op het balkon.

G: Als ik de dood ooit had gevreesd, zou ik niet hier zijn en u zich geen zorgen maken,

Agent: Ik kan u niet beschermen, niet in het huis van een moslim en in deze wijk!

G: Ik logeer bij een vriend van een vriend.

Betogers roepen van straat: Dood aan de moslims!

Gandhi loopt naar de reling.

Betoger 1: Waarom bent u bij een moslim?

Betoger 2: Het zijn moordenaars. Ze hebben mijn familie vermoord.

Betoger 3: Weg uit Calcutta, Gandhi!

Ze roepen allemaal weer: Dood aan de moslims.

Gandhi loopt weg.

Beelden van hele hevige rellen. De politie grijpt in en schiet.

Bij Nehru op kantoor in de regeringsvertrekken. Nehru krijgt kranten te zien van een bode: Mahatma Gandhi vast tot de dood.

N: Waarom moet ik dit in de krant lezen?

Hij waarschuwt Patel.

N: Zorg voor een vliegtuig! We gaan vrijdag.

Bode: Vier dagen, sir?

Nehru knikt.

In Calcutta. Gandhi, redelijk verzwakt, ligt op het balkon. De menigte op straat joelt en schreeuwt. Nehru en Patel komen de trap op. Azod ontvangt ze.

Nehru gaat bij Gandhi zitten.

G: (tegen Patel) Je bent dik geworden, je zou ook moeten vasten.

P: Als ik vast, sterf ik. Als jij vast, doet iedereen alles om je in leven te houden.

N: Bapu, vergeef me... Ik had eerder kunnen komen... maar je vasten heeft geholpen. De mensen denken nu aan dit bed en niet meer aan de gruwelijkheden. Maar nu... is het genoeg.

G: Ik ben alleen wat magerder geworden.

N: Morgen betogen 5000 moslim-studenten van alle leeftijden... hier in Calcutta voor vrede.

(Margaret Bourke White is er ook en neemt foto's). En 5000 hindoe-studenten betogen mee.

G: Dat verheugt me... maar het zal niet genoeg zijn.

N: Bapu... je bent niet zo jong meer.

G: Maak je maar niet bezorgd om mij. Ik kan niet toezien hoe alles waarvoor ik leefde kapot wordt gemaakt.

Beelden van weer meer rellen. Vrouwen en kinderen worden niet gespaard. Alles wordt in brand gestoken.

Nehru komt met de moslimleider Suhrawardy per auto naar het huis waar Gandhi ligt. Weer een betogende menigte op straat.

Betoger: Dood aan Gandhi.

N: (woedend) Wie durft zoiets te zeggen? Wie? (hij rent naar beneden de menigte in) Dood mij dan eerst!

(hij ziet alleen maar zwijgende gezichten) Waar ben je? Dood mij eerst! Waar ben je?

Nehru loopt de trap weer op;

Mirabehn heeft een Life-magazine in haar hand met Gandhi groot op de voorpagina)

M: (tegen N) Zijn pols is onregelmatig, zijn nieren werken niet.

Nehru gaat bij hem zitten. Gandhi kijkt scheel, zozeer is hij verzwakt.

N: Bapu, ik heb Mr. Suhrawardy bij me. Hij riep de moslims op tot verzet. Hij zal hen nu manen hun wapens neer te leggen. Denk wat je kunt doen door te leven en niet kunt doen door te sterven.

Nehru gaat huilen.

N: Wat wil je dan?

G: Dat het vechten ophoudt en dat je me laat geloven... dat het nooit weer begint.

In Calcutta op een plein. Nehru spreekt een enorme menigte toe.

N: Soms, wanneer je geen enkele hoop meer hebt... en in volslagen duisternis leeft... dan komt God je te hulp. Gandhi ligt op sterven... door onze waanzin. Vergeet je wrok. Wat kan er voor goeds voortkomen uit meer doden? Heb de moed dat te doen waarvan je weet dat het het juiste is. In naam van God... laat ons elkaar omarmen als broeders. (Mr. Suhrawardy staat achter Nehru).

Op het balkon bij Tahib waar Gandhi ligt. Hindoes leggen hun wapens langs het bed van Gandhi.

Man1: We hebben gezworen... we houden er mee op. hindoezwaarden. Gezworen..

G: Ga nu, God zij met jullie.

Een hindoeman (Nahari) komt teruglopen en kijkt heel fanatiek. Hij gooit brood op G's borst en zegt: Hier... eet! Eet! Ik kom in de hel, maar niet met uw dood op mijn geweten!

G: Alleen God beslist wie er in de hel komt.

Hindoe (Nahari): Ik heb een kind gedood, met een hoofd tegen de muur.

G: Waarom?

N: Ze hebben mijn zoon gedood. Mijn jongen... De moslims hebben mijn zoon gedood!

G: Ik weet een weg uit de hel... Zoek een kind... wiens vader en moeder zijn gedood... een jongetje... ongeveer zo groot... en voed hem op als je eigen kind. Maar overtuig je ervan dat hij moslim is... en voed hem als zodanig op.

De hindoe kijkt erg verbaasd, gaat op zijn knieën bij het bed liggen en huilt.

G: Ga nu... God zegene je.

Calcutta. Een enorme rust.
Op het dak bij Tahib.
Mirabehn: Bapu, Bapu. Er wordt nergens gevochten. Het is opgehouden. De waanzin is opgehouden.
G: Dwaas, als het slechts is om een oude man het leven te redden.
M: Nee... In elke tempel en moskee hebben ze gezworen liever te sterven... dan weer een hand tegen elkaar op te heffen.
Azod: Het is waar, Bapu.
P: Overal
G: Maviana, mijn vriend, mag ik wat sinaasappelsap?
Een zucht van verlichting gaat door de mensen langs het bed.
G: En dan zullen jij en ik samen een stuk brood eten.
Nehru pakt G's hand.

New Delhi 1948, 30 januari. Birla-huis

Gandhi zit met Margaret Bourke-White (die weer foto's maakt) en Mirabehn in een vertrek. G eet muli.
G: Zo moet je muli eten. Maar zo moet men zich mij niet herinneren.
M B W: Met wat geluk gebeurt dat niet.
Patel: Maar wel omdat hij altijd het lot verzoekt.
M B W: Dus u gaat echt naar Pakistan? U bent een koppig man!
G: Mmm. Ik ga de hindoes hier en de moslims daar bewijzen dat de enige duivels die in ons eigen hart zijn. En daar moet elke strijd worden uitgevochten.

Ze staan op, want het is tijd om te gaan.
M B W: Wat voor strijder bent u geweest in die oorlog?
G: Niet zo'n beste! Daarom ben ik zo verdraagzaam... tegenover de andere schurken op aarde.
Sardar... (Patel kijkt op) vraag Panditji ons gesprek goed te overdenken.
Patel knikt.

Gandhi loopt naar buiten en Margaret blijft foto's maken.
G: Genoeg!
M B W: Nog eentje!
G: U bent een verleidster.
M B W: Gewoon een bewonderaarster.
G: Niets is gevaarlijker.. vooral voor een oude man.

Gandhi loopt de tuin in.
Margaret tegen Mirabehn: Hij kijkt zo triest.
Mi: Hij denkt dat hij heeft gefaald.
M B W: Waarom? De laatste twee maanden hebben wel bewezen dat hij gelijk had.
Mi: Misschien ben ik verblind door liefde, maar ik geloof dat toen we het 't meeste nodig hadden, hij de wereld een weg wees uit de waanzin. Maar hij ziet het niet. En de wereld evenmin.

Gandhi loopt de menigte in de tuin in voor het gebed.
Moordenaar (Godse) gaat voor Gandhi staan, groet en buigt zich op de knieën.
De nicht die Gandhi ondersteunt: Bapu is al laat voor het gebed, broeder.
Godse staat op met een pistool en schiet drie keer.

Het beeld wordt zwart.
'Oh God'.
Het zwarte beeld gaat over in het beeld van zwarte rookwolken. Een groot vuur, treurige Indiase muziek.

Een boot over de rivier in de schemering. Men strooit de as van Gandhi uit over het water.

Gandhi's stem: Als ik wanhoop... denk ik eraan dat in de geschiedenis waarheid en liefde altijd hebben gezegevierd. Er zijn tirannen geweest en een tijd lijken ze onoverwinnelijk, maar ze komen altijd ten val. Denk daaraan... altijd.

De as wordt met bloemetjes uitgestrooid en het beeld wordt langzaam smaller en effen bruin/beige.
Dan begint de aftiteling met Indiase muziek.